КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№271 (10025) | 1962 оной ноябриин 17, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КОММУНИСТ—ТОН ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭ

…тскэ Союзай Коммунис болбол манай бүхы со… …адай бодото хэрэг бай… …ээрэ шалгагдаһан дай… түрүү манлай мүн бо… …Тиин бүхы арадай оюун арюун сэдьхэлые, ал… …эрые суурхуулна, марк… …ленинизмын агууехэ һур… …аабарида үнэн сэхэ бай… …элитэ һайхан үльгэр харуулжа байдаг.

…унис партиимнай сэ… …ргэн хүтэлбэри доро …торнай коммунизм үр… …лайсатайгаар, эршэ зо… …оор байгуулагдажа …эд байхада, манай пар… …ууехэ уг зорилго бэе… …н түлөө, коммунизм …р байгуулхын түлөө …дэ коммунист бүхэ… харюусалга дээшэл… …тэрэнэй нэрэ хүн… …лам ургана. Тиимэ ту… …мунист бүхэнэй бүхы …һуулгань, хүсэл эрмэл… оюун ухааниинь, тоб… …хэлэхэдэ, хамаг наһа… …эрэг коммунис общест… …ри мүһэн байгуулха …нангин хэрэгтэ сүм зо… …даха зэргэтэй болоно.

…коммунизмын мате… …техническэ үндэһэ …байгуулхын түлөө тэм… …эшэ партиин гэшүүн …эгээл түрүүшын уял… …ио.

…ние бодото байдал …тайлбарилха болоо …ртиин гэшүүн бүхэн …һан газартаа коммунис …андаха, бүхы түрүү, шэ… …е дэмжэжэ, шэнэ тех… …ион эрхим ажалай ша… …мэргэжэлые олонии… …да дэлгэрүүлжэ, ажа… …эсые эрид дээшэлүүл… …итын баялигые улам …аха гэһэн удхатай. …республика доторхи …д болон совхозуудай … организацинуудые …бажа үзэхэ болоо һаа, …коммунистнууд мате… …үйлэдбэрилгэ дээрэ …алланад.

…н XXII съездын түү… …идхэбэринүүдые бодо… …лүүлхын түлөө ажал… …нитын эдэбхи хэшээ… …мунистнууд лэ тол… Агууехэ Октябриин …революциин 45 жэ… …хүндэлэлдэ дэлгэрһэн …мүрысөөе тэдэнэр …, ажа үйлэдбэриин …ам ехэ амжалтануу д… …лба. Тэрэнэй ашаар …республикын промыш… …валовой продукци …гаргаха энэ жэлэй 10 …түсэб дүүргэжэ, бү… …ээ 4,4 миллион түхэ… …продукци түсэбһөө га… …эн байна. Мүнөө хү… …шад орооһо таряа …оо тушааха уялгаяа …үрэһэ хүрэнгээ хаа… …малдаа атар һайн …илээд ехээр бэлэд… …йна. Энэ хадаа рес… …най ажалшадай шэн …жалай үрэ дүн, орон …коммунизм байгуулха …тдэнэй оруулһан бо… …нэмэри мүн. Тиихэ… …э Октябриин 45 жэ… …хүндэлэлдэ дэлгэрһэн …мүрысөөндэ ажа үй… …хэдэн зуугаад тү… …шалгаран гараа. Гэ… …тэдэнэй олонхидынь …нууд мүн байна.

…түрүү ажалай үльгэр …үргэлжэ харуулжа …эшэ коммунистын …й уялгань бшуу. Яа… …эхэдэ, КПСС бол… …арадай шалгаржа …айдабарита удари… …юм.

…нис ажалай ударни… …коллективэй үндэр …олохын түлөө мү… …нөө саг үеын хүсэтэ ехэ хүдэлөөн боложо, хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ хүдэлөөндэ гансахан манай республика дотор 84 мянга гаран хүн хабаадалсана. Коммунис ёһоор ажаллахын, ажаһуухын түлөө олон мянгаад зоной үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэн хүсэжэ байһан ушар орон доторнай коммунизмын үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа байгаа мүнөө саг үеын гол шэнжэ тэмдэгүүдэй нэгэниинь болоно.

Тиин бүхы шэнэ, эрхим түрүү юумые дэмжэн дэлгэрүүлэгшэ һэн тула коммунист бүхэн коммунис ажалай ударнигай ба коллективэй үндэр нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөндэ өөрөө хабаадалсажа, тэрэниие бодотоор ударидаха уялгатай. Гэбэшье энэ хүдэлөөндэ илангаяа хүдөө нютагуудай үшөө олохон коммунистнууд оггтолон хабаадалсадаггүй. Гадна, КПСС-эй Программа дотор хараалагдаһан моральна кодексын эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй, коммунистын үндэр нэрэ зэргые бузарладаг, гүрэнэй болон партийна журам эбдэдэг, гүрэнэй ба ниитын зөөриие үбэршэлдэг, зальхай һамуу ябадал гаргадаг, хорон архи намнадаг баримтанууд зарим коммунистнуудай дундаһаа үзэгдэнэ. Жэшээнь, коммунист Дашиев Ц. Ш. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгын аймаг) һүнэй фермые даагша байһан аад, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, ажалай журам эбдэдэг, архидадаг байһан ушарһаа партийна шанга зэмэ һаяшаг абаһан байна. Энэ ушар юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, даалгагдаһан хэрэгэйнь түлөө коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ ябадалда, тэдэнэй дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулгада зарим партийна комитедүүдэй, парторганизацинуудай ёһотой анхарал хандуулдаггүй дээрэһээ үзэгдэнэ.

Манай парти болбол бүхы коммунистнуудые ушар ёһо һайнаар мэдэхэ болгожо, тэдэнэй марксистско-ленинскэ һургаалые улам һайжаруулжа, коммунист бүхэнэй эдэбхи хэшээлые бүри дээшэлүүлхэ, тиигэжэ моральна шэнжэ шанарыень улам арюун сэбэр болгохо гэһэн зорилго урдаа табина.

Коммунист болбол коммунис харилсаануудые бэхижүүлэн хүгжөөхын, коммунис ёһо гуримуудые сахихын түлөө тэмсэлэй эрхим һайн жэшээнүүдые үйлэдбэри дээрэ, мүн ниитын болон хубиингаа ажабайдалдашье харуулха уялгатай гэжэ КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэнэ. Тиимэһээ коммунизм байгуулагшадай моральна кодексын эрилтэнүүдые коммунист бүхэндэ бодотоор сахюулха хэрэгтэ партийна организацинууд үдэр бүриин анхарал хандуулха уялгатай.

Коммунист болбол коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагша мүн. Тиимэһээ партиин шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ, партиин политикые арад зондо хододоо тайлбарилан ойлгуулха, парти арад хоёрой хоорондохи холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ гээшэ коммунист бүхэнэй нангин уялга мүн. Тобшолон хэлэхэдэ, коммунист бүхэн партиин дайшалхы агитатор, пропагандист байха зэргэтэй. Тиигэжэ коммунист гэһэн тон үндэр нэрэ зэргые партиин гэшүүн бүхэн бүхы ажабайдалаараа, ажал хэрэгээрээ арюун нангинаар сахижа ябаха уялгатай

***

…ариин Коммунис партиин съездэ хабаадаһан КПСС-эй делегаци бусажа ерэбэ

…й ЦК-гай Президиу… …н, КПСС-эй ЦК-гай …М. А. Суслов (дехүтэлбэрилэгшэ), …ЦК-гай секретарь …епин, КПСС-эй ЦК-…н, КПСС-эй Ленин… …комой нэгэдэхи сек… …С. Толстиков, КПСС-…й гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь И. П. Казанец, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ НРБ-дэ байдаг элшэн сайд Г. А. Денисов гэгшэдһээ бүридэһэн КПСС-эй делегаци Болгариин Коммунис партиин VIII съездын хүдэлмэридэ хабаадаад, Софиһаа ноябриин 15-да Москвада бусажа ерээ.

Улам һайнаар хүдэлхыемнай уялгална

«Жэлэй дүнгүүдые гаргаха, орооһо таряа бүри элбэгээр ургуулжа абаха, бэлэдхэхэ тухай» Н. С. Хрущевой КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ бэшэһэн бэшэг газетэдэ толилогдобо.

Энэ тон ехэ удха шанартай бэшэгтэй танилсаад байхадаа ажахы бүхэнэй арга боломжые хэр зэргэ дүүрэнээр хэрэглэжэ шадана гээшэбибди, мүн зарим ажахынууд яахадаа гээгдэлдэ ороноб гэжэ бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр ухамайлан хаража үзэхэ, ушар шалтагааниинь элирүүлхэ зэргэтэй болонобди. Илангаяа орооһо таряа улам һайнаар ургуулжа, тэрэниие гүрэндөө бүри ехээр худалдадаг болохын тула юу хэхэб гэжэ һайсахан бодожо үзэхэ ёһотойбди.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн хубилгагдажа, нютагуудта үйлэдбэриин управленинүүдэй эмхидхэгдэһэнһээ хойшо 9 һара үлүүтэй саг үнгэрөө. Энэ үе соо тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриие Н. С. Хрущев үндэрөөр сэгнэнэ. Энэнь бидэниие урмашуулан, бүри ехэ амжалтада зоригжуулжа, улам һайнаар хүдэлхыемнай уялгална.

Байгша ондо манай харьяата аймагуудай колхоз, совхозууд хабарайнгаа тарилтые урда урдынхидаа орходоо богони болзорто, гол түлэб агротехническэ һайн шанартайгаар үнгэргөө. Ургасын хойноһоошье харууһалга муу бэшээр хэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар, мүн сагайшье уларилай таарамжатай байһан дээрэһээ энэ жэлдэ управлениин харьяата аймагууд ороoһо таряанай бараг һайн ургаса абажа, гүрэнэйнгөө амбаарта 1 миллион 200 мянга шахуу пүүд таряа оруулаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 2,4 дахин ехэ болоно. Зарим ажахынууд бүришье ехэ ургаса абажа, ороoһо таряа Эхэ орондоо элбэгээр үгөө.

Тиибэшье бии байһан бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ, тон һайнаар хүдэлөөбди гэжэ шадахагүй байһамнай элитэ. Сагай уларил ходо таарамжатай һайн байха гэжэ гансахан энээндэл найдажа болохогүй ха юм.

Эгээл тиимэһээ газараа зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, бүхы арга боломжоёо элсүүлэн, эршэмтэй шангаар хүдэлхэ зэргэтэйбди. Ерэхэ жэлдэ олонхи колхоз, совхозууднай ороoһото ургамалнуудай, илангаяа шэнииисын тарилгые эрид үргэдхэхэ зорилго табина. Энээниие хараада абажа, управлениин харьяата ажахынууд түсэбһөө гадуур 24 мянган центнер, ехэнхинь шэниисын сортовой үрэһэ хаанхай. Тэрэниие тарилгын шанарта хүргэхын тула горитой хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Тиихэдэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ горох ехээр таригдажа, муу бэшэ ургаса абтаа. Жэшээлхэдэ, бүхыдөө 3639 гектарта горох таригдажа, хамта 37.794 центнер эрхим шанартай ороoһон хуряагдаа гэхэ гү, али га бүриһөө дундa зэргээр 10,4 центнер ургаса абтаа юм. Илангаяа Кабанскын совхозойхид горохой элбэг баян ургаса хуряанхай. Эндэ зарим газарай га бүриһөө 20—23 центнер ороoһон суглуулагдаа. Энээнэй ашаар байгша ондо гүрэндэ 6750 центнер горохой эрхим шанартай ороoһон худалдагдажа, 21.200 центнер үрэһэн хаагданхай. Тиигэжэ 1963 ондо өөһэдынгөө бэлдэһэн үрэһөөр энэ жэлэйхидэ орходоо 2,5 дахин ехэ горох тариха аргатай болоо. Саашадаа энэ тон үнэтэй, ашаг ехэтэй ургамалые улам ехээр таридаг боложо, гүрэндөө бүри элбэгээр худалдахабди.

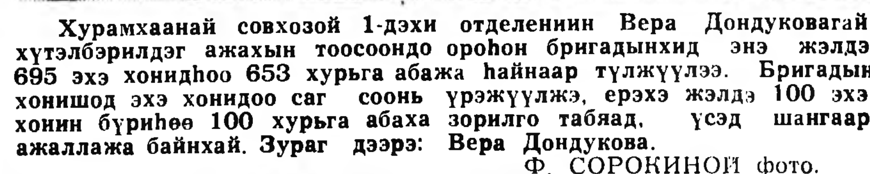
Ерэхэ жэлэйнгээ хабарай тарилгада бэлдэжэ, машина, техникэеэ һайнаар заһабарилха, таряалан дээрээ наг шэбхэ, үтэгжүүлгэ ехээр гаргахын тула ажахы бүхэн шангаар тэмсэжэ эхилэнхэй.

Управлениин харьяата аймагуудай ажалшад Агууехэ Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, баһал горитой амжалта түйлаа. Үнгэрһэн 10 һарын туршада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 11.921 центнерээр ехэ мяхан, 3529 центнерээр ехэ һүн гүрэндэ худалдагдаа. Мүн 510 мянган үндэгэн ехэ тушаагдаа. Зарим ажахынууд бүришье дээшээ амжалта түйланхай. Баргажанай совхозойхид (директор Н. И. Малыгин, парткомой секретарь А. И. Поздняков) гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб 103,4 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынһөө 2820 центнерээр ехэ һү тушаагаа юм. Үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб 163 процент дүүргэһэн байна. Кабанскын совхоз (директор А. И. Хмелев, парткомой секретарь Н. Ф. Фомин) гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 103 процент дүүргээд, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 2306 центнерээр ехэ мяха Эхэ орондоо үгөө. Түнхэнэй аймагай олонхи ажахынуудшье һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Харин эндэхи «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд энэ түсэбөө бүри октябриин 20-до дүүргэһэн байна. Тиихэдэ Оймoрой совхозой шубуушад эрхим һайнаар хүдэлөөд, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ үндэгэ абажа, түсэбһөө гадуур 93 мянган үндэгэ тушаагаа юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхозуудай гүүртэ, фермэнүүд малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлнэ. Нилээд олон ферм, гүүртэнүүдтэ үхэр мал бүлеэн үһаар уһалха, үбһэ тэжээлыень буйлуулжа үгэхэ, байра соохи шэбхэ шабааһа сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд табигдаа.

Гэхэтэй хамта, колхоз, совхозуудай, аймагуудай, управлениишье ажал хүдэлмэридэ дутагдал үгы гэжэ хэлэхэ аргагүйбди. Ажахынуудта үшөө хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжо, нөөсэлгэнүүд яһала бии, амжалтымнай алхамые гэдэргэ татажа байһан дутуу дунда зүйлшье үшөөл олон. Эдэ бүтэдэ тухайгаа үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэжэ, колхоз, совхоз бүхэнэй арга боломжые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн элирүүлээд, тэрэниие яажа зүбөөр хэрэглэхэб гэжэ бодомжолхо ёһотойбди.

В. ТИТОВ,
Кабанскын нютагай үйлэдбэриин управлениин начальник.

Хурамхаанай совхозой 1-дэхи отделениин Вера Дондуковагай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид энэ жэлдэ 695 эхэ хонидһоо 653 хурьга абажа һайнаар түлжүүлээ. Бригадын хонишод эхэ хонидоо саг соонь үрэжүүлжэ, ерэхэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха зорилго табяад, үсэд шангаар ажаллажа байнхай. Зураг дээрэ: Вера Дондукова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Ахын малшадай һайндэр

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэл дүүрэхэнь. Ноябриин 19-дэ нээгдэхээ байһан КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй урда тээ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалай вахтада жагсажа, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые соготсолно, түйлаһан амжалтануудаараа бахархан, ерээдүйдэ бэелүүлхэ ехэ зорилгонуудые урдаа табина.

Аржагар Саяануудай дунда түбхинэһэн Аха нютаг хүдөө ажахын продуктнуудые худалдалгаар республика дотороо хоёрдохи һуурида гаража, КПСС-эй обкомой болон БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг ба хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Ажалай арбан һарын дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд тухай элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Хандуев** хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр түрүү колхозуудта КПСС-эй райкомой, аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаа. Мүн мүрысөөндэ шалгарһан түрүү малшад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой пенсионер—һаалишан **Р. С. Сындеев**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Н. С. Базаров**, Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнар нүхэд **Сыренов, Маланов** ба бусад энэ жэлэй үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, нэгэшье мал гарзада оруулангүй ондо оруулха зорилготой байһанаа мэдүүлбэд.

Түрүү малшадай зүблөөндэ хабаадагшад аймагай бүхы малшадта хандаһан Хандалга нэгэн дуугаар баталан абаа. Мүнөө үень Ахын ажалшад КПСС-эй ЦК-гай Пленум зарлагдахань гэжэ дуулахадаа, хүдөө ажахыгаа бүри һалбаруулха, үйлэдбэриин хүсэ шангадхаха, колхоз, совхозуудай экономикые улам бэхижүүлхэ шиидхэбэринүүдые тэрээнэй абаха байһандань батаар найдана.

В. Галсанов.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай ашаглалгада үгтэһөөр 25 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, үйлэдбэридөө үндэр амжалта түйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Аранзин** Николай Александровичые — колбасагай заводой хүдэлмэришэн.
2. **Белуха** Федор Яковлевичые—гаражай начальник.
3. **Бобкова** Мария Ивановнае — колбасагай заводой ахалагша бухгалтер.
4. **Ганькин** Павел Ивановичые—эдлэл хэрэгсэл гаргадаг цехэй хүдэлмэришэн.
5. **Гольдфарб** Иосиф Захаровичые — техническэ фабрикадуудай цехэй начальник.
6. **Денисенко** Тимофей Прокопьевичые — колбасагай заводой хүдэлмэришэн.
7. **Дорошкевич** Нина Ивановнае —консервын заводой хүдэлмэришэн.
8. **Зозуля** Иосиф Марковичые — пенсионер.
9. **Казанцев** Иван Сидоровичые —мал үүсэлдэг Захааминай заводой мастер.
10. **Карась** Григорий Романовичые — механическа цехэй слесарь.
11. **Карасев** Константин Александровичые — Буряадай арадай ажахын Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.
12. **Карпенко** Леонтий Трофимовичые—амһарта хэдэг үйлэдбэриин мастер.
13. **Константинов** Иван Акинфиевичые — моришон.
14. **Кулаков** Иван Павловичые—малай гэдэһэ дотор арилгадаг заводой хүдэлмэришэн.
15. **Костриков** Алексей Парфеновичые — холодильнигай директор.
16. **Лобач** Александр Никитовичые — комбинадай главна инженер.
17. **Малашкин** Борис Будаевичые — колбасагай заводой хүдэлмэришэн.
18. **Мельникова** Мая Александровнае—мал үүсэлэгшэ.
19. **Перегудов** Иван Матвеевичые — консервын заводой токарь.
20. **Прохорова** Надежда Алексеевнае — колбасагай заводой хүдэлмэришэн.
21. **Ройтберг** Владимир Михайловичые — малай гэдэһэ дотор арилгадаг заводой директор.
22. **Сарапкина** Александра Давыдовнае — консервын заводой хүдэлмэришэн.
23. **Сахаровский** Михаил Прокопьевичые—өөхэ абадаг цехэй мастер.
24. **Таракановский** Владимир Федоровичые — үһанай каналай хүдэлмэришэн.
25. **Тимощук** Илья Никитовичые —мал үүсэлэгшэ.
26. **Толмачев** Александр Степановичые — Наушкын холодильнигай директор.
27. **Фомина** Фекла Устиновнае — колбасагай заводой хүдэлмэришэн.
28. **Хапхардаева** Екатерина Хаптыреевнае — эдлэл хэрэгсэлэй цехэй хүдэлмэришэн.
29. **Чаплин** Ефим Алексеевич — мясоблочно цехэй начальник.
30. **Шергин** Иван Семеновичые—түмэр замай цехэй начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй Байшан.
1962 оной ноябриин 15.

Эрхим бэлэг

Кабанскын совхоз 1962 ондо 8700 центнер мяха үйлэдбэрилхэ түсэбтэй һаа, ноябриин 1-нэй мэдээгээр 8380 центнертэ хүргөөд байна. III квартал соо 5150 центнер мяха тушааха түсэб 157,5 процентээр дүүргэгдэнхэй. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэл га бүриин 7 центнер таряан хуряагдаа һаа, энэ намар дунда зэргээр 10 центнер үлүүтэй сохигдоо. Тус совхоздо шубуу үсхэбэрилгэдэ ехэ анхарал табигдана. Эгээ тиимэһээ гүрэндэ 4.445 центнер шубуунай мяхан тушаагдажа, жэлэй түсэб 1075 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Совхозой партком ба рабочком эртын хабарһаа хойшо нютагай үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй ударидалга доро хүн зонойнгоо дунда ойлгуулламжын ба эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээлхэдэ, рабочкомой заседанинууд дээрэ «Социалис мүрысөө ба коммунис ажалай түлөө тэмсэл нарин нягтаар эрхилхэ», «Ажалай журам сахиха, гэнтын аюул усадхаха», «Н. Г. Загладын статья хүн бүхэндэ ойлгуулха», «Колесоводохи һүнэй фермынхидэй түрүү дүй дүршэл тухай» гэхэ мэтэ үйлэдбэридэ хабаатай хэдэн асуудалнууд зүбшэгдэжэ, абтаһан шиидхэбэринүүдынь бэелүүлэгдэһэн байна.

Колесоводохи фермын һаалишад тусхай гуримаар хүдэлдэг, жэлэй дүрбэн сагта үнеэдээ 3 дахин һаадаг, дэлэнгыень һааха бүридөө бүлеэн уһаар угаадаг, массаж хэдэг юм. Тиихэдэ һаамхай үнеэдтэ нэмэлтэ хоол 1 литр һүндэ 0,200 килограмм хэмжүүртэйгээр үгтэнэ. Эдэнэй ашаар ноябриин 1-нэй мэдээгээр тус фермэ гүрэндэ 2444 центнер һү худалдаад, ноябриин дүүрэтэр жэлэйнгээ түсэб дүүргэхээр шиидэнхэй. Тэрэшэлэн түрүү һаалишад нүхэд А. Перевозникова, К. Перевозникова, А. Коротова гэгшэд фуражна үнеэн бүриһөө 2000 үлүүтэй литр һү һаажа, жэлэйнгээ даабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэн, түрэл партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленум угтахань.

А. Зержевич.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХАРЮУСАЛГАТАЙ УЧАСТОГТА—КОММУНИСТнУУД

«Эрдэм» совхозой табадахи отделениин партийна эхин организаци хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаа. Тэрэнэй ашаар байгша ондо ороохо гарянай ургасые нилээдгүй дээшэлүүлээ. Түсэбэй ёhоор тэдэнэр гектар бүхэнhөө 11,5 центнер ороохо таряа абаха байгаад, 15 центнер хуряажа абаад, гүрэндөө 7 мянган центнер таряа тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Ниитын малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар мүн лэ горитойхон амжалта туйлагдаhан байна. Илангаяа хонин ажал дээрэ (отделени 7800 толгой хонидтой юм) коммунистнууд олоор хүдэлжэ, ажалай үльгэр жэшээ бүгэдэндэ харуулна. Тэдэнэй нэрэ нэрлэхэ болоо hаа, хонишод Баллан-Доржо Батуев, Цыдып Эрдынеев, Цыбикжап Жапов, Балбар Ринчинов болон бусад оролсоно. Һаяхан партиин гэшүүн Дашацырен Мункуев, комсомолец Сандак Цыдыпов гэгшэд урдань механизаторнуудаар хүдэлжэ байhанаа хонишод боложо ошобо.

Отделениин бүхы хүдэлмэришэд энэ оной ноябриин 19-дэ КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумэй зарлагдаха тухай мэдээсэл ехэ баяр баясхалантайгаар угтаад, малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Ниитын мал гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангагданхай.

Тус отделенинхид hүнэй хоёр фермэнүүдтэй юм. Бэрээн нютаг дээрэхи 6-дахи фермынхид коммунис ажалай коллектив гэhэн үндэр нэрэдэ хүртэнхэй. Энэ фермые үнинэй коммунист Филипп Варфоломеев хүтэлбэрилдэг. Тиихэдэ Шэнэhэтын 7-дохи фермые гээгдэлhээ гаргахын тула партийна организаци залуу коммунист Дондок-Доржо Цыбиков гэгшые бригадираар, үнинэй мал ажалда ябажа, баян дүй дүршэлтэй болоhон Сандак Цыбиковые үхэршэнөөр эльгээбэ. Коммунистнар Базар Эрдынеев, Георгий Корнаков гэгшэд шахан таргалуулха залуу малай гүүртэнүүдтэ бригадирнуудаар ошонхой.

Л. Гомбоев,

Амжалтаhаа амжалтада

Саянай совхоз мяха, hү, үндэгэ үйлэдбэрилхэ ба худалдаха 9 hарынгаа түсэб тус бүридэнь үлүүлэн дүүргээ... Энэмнай hайн амжалта гээшэ даа. Тиихэдэ ерэхэ үбэлжэлгэ хэзээ хэзээнэйхиhээ урагшатайгаар, малай ашаг шэмэ доошолуулангүй, харин бүри дээшэлүүлэн үнгэргэхэ хамаг арга боломжо бии. Юуб гэхэдэ, пёдондонэйхидо орходоо үбhэн 20.576 центнерээр, силос 15 мянган тонноор, тэжээлэй концентрадууд 3300 центнерээр үлүү бэлдэгдэбэ. Тэд хайшан гээд имэ туйлалтануудерэхэ болооб гэжэ асуудал табигдаха байна. Хамаг баялигай тэнгэриhээ буудаг бэшэ hэн тула, тэдэ имагтал олон зоной, ажалай эмхидхэлэй хүсөөр туйлагдана гэжэ хэлэхэ ёhотой. Ушар тиимэhээ тус ажахын парторганизациин ажал хэрэгүүд дээрэ тогтоод үзэе.

Ажалай түрүүшүүлэй дундаhаа хүнүүдые КПСС-эй гэшүүндэ шэлэн абажа, коммунистнарай үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхые совхозой парторганизаци оролдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ ба ябажа байгаа оной 9 hарын туршада 51 нүхэд партида абтаба. Тэдэнэй тоодо 26 малшад, 11 механизаторнууд оролсоно. Жэшээлхэдэ, hаалишан нүхэр С. Татьянова үнгэрэгшэ 9 hарын дүнгүүдээр 30 гаран мянган килограмм hү hаажа, жэлэйнгээ уялга үлүүлэн дүүргэбэ. Һаалишад Н. Х. Таханова, Д. Д. Ошоров, Е. П. Замбулаева, П. С. Саганова гэгшэд мүн лэ абаhан уялгануудаа дүүргэнхэй. Үхэршэд нүхэд З. З. Таханов, Д. Л. Саганов, Б. Д. Таряшинов гурбан даажа абаhан малайнгаа шэгнүүр сүүдхэ бүридэ дунда зэргээр 800 граммаар дээшэлүүлhэн байна. Ажалдаа шалгарhан, нютагтаа хүндэтэй имэл нүхэд КПСС-эй гэшүүндэ абтана. Ажалай түрүүшүүлэй дундаhаа эрхим нүхэдыень партида абажа байха гэhэн зорилго урдаа табихадаа, тус совхозой партком политическэ, эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүрил эршэдүүлнэ.

1962 ондо энэ совхоздо 8 партгруппанууд эмхидхэгдээ. Партком тэдэнэй ажал хүдэлмэреэр ходо hонирхожо, хүтэлбэрилжэ байдаг.

Тэрэшэлэн парторганизациин зүгhөө соёл гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри анхарагдажа, коммунист, комсомолец бүхэн өөрынгөө эрдэм бэлиг, мэргэжэл дээшэлүүлжэ байха гэhэн эрилтэ табигдана. Тиигэжэ дунда ба дээдэ hургуулинуудта заочноор 30-аад, үдэшын hургуулинуудта 200 шахуу коммунистнар ба комсомолшууд hурана. Совхозой фермэ бүхэндэ экономическа эрдэмэй эхин hургуулинууд нээгдэнхэй. Гэхэтэй хамта партийна ба комсомолой гэгээрэлэй 25 кружок болон семинарнууд ажаллажа эхилбэ.

Үнгэрэгшэ 3 кварталай дүнгүүдээр гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха түсэб тус бүридөө 102,6, 108,1, 100,2 процентээр дүүргэгдээ. Эдэ туйлалтануудта коммунистнар хубитаяа оруулhан байха. Нэн түрүүн, социалис мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ, парторганизациин талаhаа зүбөөр, тоб байса хүтэлбэрилэгдэдэг, дүнгүүдынь хойшолуулагдангүй бүридхэгдэдэг hэн. Энэ хэрэгтэ партгруппануудай ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байhаниинь элирбэ.

Партиин гэшүүн бүхэн бүгэдэ нүхэдөө эршэтэ ажалда зоригжуулха, гүрэнэй зөөридэ коммунис ёhоор хандажа hургаха, хаанашье шэнэ үеын хүнэй шэнэ шанар шэнжэ, заншал нэбтэрүүлхэ, тарааха, хуушан сагай хэрэггүй үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ уялгатай. Эгээ тиимэhээ совхозой бүхы отделени, бригадануудаар коммунис ажалай түлөө тэмсэл парторганизациин ударидалга доро дэлгэрhэниинь гайхалгүй. Мүнөө 3-дахи отделениин Жэмhэгэй ба Горхоной hүнэй фермэнүүдэй коллективүүд тэрэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

С. ЦЫДЕЕВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

МОСКВА. СССР-эй наукануудай Академиин Палеонтологическа институдай бүлэг научна хүдэлмэрилэгшэд биологическа эрдэмэй кандидат А. К. Рождественскын хүтэлбэри доро Ташкентhээ хойшоо 45 километр газарта малталга хэжэ, түүхын эртэ урда сагай мүлхидэг амитаниие — нугаhан хамарта динозаврые олоhон байна.
Мүнөө үедэ Палеонтологическа институтда динозаврын араг яhые хуушан түхэлдэнь оруулха орёохон хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тэрэниие hаядаа Палеонтологическа институдай музей соо табиха юм. Зураг дээрэ: биологическа эрдэмэй кандидат А. К. Рождественский (баруун таладань), лаборант И. И. Лихачев динозаврын нюргые hэргээн заhабарилжа байна.
ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур
1962 оной ноябриин 17.

МАНАЙ СОВЕТ МИЛИЦИ

МОСКВА 20-дохи ОРУД-ай болон ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда лейтенант Н. П. Горчаков ехэ хүндэтэй хүн юм. Хамта хүдэлдэг нүхэдынь эрэлхэг зоригтойдонь гэрэниие хүндэлдэг. Н. П. Горчаков ами бэеэ хайрлангүй гал аюулай үедэ нэгэнтэ бэшэ хүнүүдые абарhан, алмайржа ябаhан хүнүүдэй машинын мөөр доро орохынь тэндэ оло дахин татажа гаргаhан байха. Зураг дээрэ: Н. П. Горчаков Марат Ситдиковтэй байна. Энэ хүбүүхэн Колхозно талмай дээрэ арай шамай машина доро орошон алдаhан юм. Тэрэниие Н. П. Горчаков абарhан байгаа. Тэдэ хоёр мүнөө ехэ hайн нүхэд болонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ—ГОЛ АНХАРАЛ

Коммунизм байгуулагша шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ зорилго партиин Программа дотор тодорхойлогдонхой. Шэнэ хүн гээшэмнай сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй, дүрбэн тэгшэ, элүүр энхэ бэетэй байха зэргэтэй гээд энээн соо хэлээтэй.

Мүнөө үе сагай энэ ехэ эрилтэ дүүргэхэ, соёл сурталай хүдэлмэри улам шангадхаха хэрэгтэнь партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудта али болохоор туhалхаhаа хүндэтэй зорилго бидэнэр, эдэбхитэдтэ байхагүйл. Өөрынгөө бригадада хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг тухайлаа би богонёор хөөрэхэ hанаатайб.

(Агитатор, дархан Илья Петрович Козловой хөөрөөн)

Манай бригадада 28 хүн хүдэлдэг. Эдэнэрэй олонхинь залуушуул—барилгын училищи дүүргэжэ ерээшэд, нүгөө зариманиинь hургуулиhаа сэхэ ерэhэн хүбүүд, басагад юм. Ушар иимэhээ бидэнэр, хуушанай хүдэлмэришэд, эдэнэрые хүмүүжүүлхэ, эдэнэрэй түлөө сүм харюусаха байhанаа ойлгонобди. Энэ хадаа манай hэшхэл зоригой хэрэг байhаниинь ойлгосотой. Эдэнэрые ажалда дуратайгаар, шадабаритай бэрхээр hургаха, хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнhөө хандахаар, арадай зөөри хямгадахаар хүмүүжүүлхэ ёhотойбди.

Бригада соогоо хэдэн хүн: бригадир өөрөө—республикын суута барилгашан Сергей Братчиков, наhажаал дархан Евгений Карпович Ефимов, шулууша дархан Валентина Глагольева ба би хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдагбди. Манай коллективтэ 5 минутын зүблөөн үнгэргэгдэдэг болонхой. Ажал хэрэг тухайдаа, дутагдалнууд тушаа, тэдэниие усадхаха тухай энээн дээрэ хэлсэдэг байнабди. Энээнтэй хамта манай бригадын гэшүүдэй гурим журам тухай хөөрэлдөөн болодог. Украинын суута колхозник Социалис Ажалай Герой Н. Г. Загладын бэшэг тухай хөөрэлдөө hэмли.

Манай ажабайдалдахи эгээн шухала асуудалнууд дээрэ энэ эхэнэр тогтожо хэлээ. Эдэ бүгэдэнь бидэндэ, барилгашадта, хабаатай.

«Бурстрой» трест соогоо эгээн түрүүн манай бригадада коммунис ажалай нэрэ олгогдонхой. Тиимэhээ бидэнэр бригадынгаа нэрэ хүндые илангаяа хүндэлдэгбди.

Тиигэшьегүй аргагүй. Юундэб гэхэдэ, бултадаа бидэнhээ жэшээ абана, гэр байра бариха бүхы хүдэлмэреэ хамта дээрэнь ябуулха дүршэлдэ hурана бшуу. Иигээд байхадаа бүтээсэ ехэтэйгээр, түргэнөөр, hайн шанартайгаар бариха, мүн гурим журам сахиха талаар бидэ үльгэр жэшээ харуулха ёhотойбди. Өөhэдтөө табидаг энэ эрилтые бидэнэр гол шухалада тоолонобди. Манай бригадын гэшүүд баргсаан шахуу ажалдаашье, гэр бүлэдөөшье жэшээтэ hайнаар бэеэ абажа ябадаг, барилгашан нэрэ солоёо хүндэлдэг юм.

Манай бригадада ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри энээндэ ехэ түлхисэ болоhон байха. Эдэ бүгэдэ тиимэшье бэлэхэнээр туйлагдаагүй байха. Манай бригадын ямар нэгэн хүдэлмэришэнэй гажуу ябадал гаргахадань, бүхы бригадаараа хэлсэдэг, «сүүдлэдэг» байгаабди. Иигэжэ улайлгаhан сайлгаhанайнгаа hүүлээр гэм хэhэн хүнөө орхижорхидоггүй, харин бригадын гэшүүн бүхэн тэрэ нүхэрэй хойноhоо харадаг, зохихо туhаламжа үзүүлдэг юм.

Эндэ hаяхан нэгэ иимэ ушар болоо. Шулууша дархан (залуу хүдэлмэришэн) Сергей Хомяков амаралтынгаа үедэ архидаад, нэгэ хүнтэй наншалдаhан байгаа. Энэ хүнэй бусажа ерэмсээр 5 минутын зүблөөн дээрэ хэлсээд, шанга донгодолго үгтэhэн юм. Тиигэhэнэй hүүлээр бригадын гэшүүн бүхэн Сергейн хойноhоо харадаг, коммунизм байгуулагшын ёhо гурим тухай хөөрэдэг байба. Энэ хүндэ зэмэ тохоходоо, бэеэ hайнаар абажа ябаха гэжэ эрилтэ хэhэн байгаабди.

Нүхэр Хомяков оролдосото ажалаараа, жэшээтэ гурим журамаараа бэеэ сагааруулха гэжэ оролдоно.

Коммунис хүмүүжүүлгын шухала зэбсэг болохо хачын газетэ манай бригадада холо гаргагдадаг. «Залуу барилгашан» гэжэ ханын газетэ, мүн «Сахилгаан» хуудаhан hара бүхэндэ гаража байдаг.

Бригадир нүхэр Братчиков түрүүтэй бригадын эдэбхитэд барилгашадай эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг, ямар нэгэн hургуулида hуража байдаг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Бригадын бүхы эрэшүүл гол мэргэжэлhээ гадна, хоёрдохи мэргэжэлтэй болонхой. Мүн басагадуудшье олон мэргэжэлтэй боложо байна.

Хэрэг ажалаа hайса мэдээд барилга хэхэдэ, мүн эмхитэй гуримтай байхада, аша үрэ ехэтэй байна. Барилгын материалай дуталдабашье, манай бригада эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг. Үйлэдбэриингөө даабари hара бүхэндэ 160—170 процент дүүргэнэбди. Мүн ехэ материал алмагдана. 40 квартиратай байрын гэр барихадаа 37 мянган хэhэг хирпиисэ, 7 кубометр раствор, хэдэн кубометр бетон алмагдаа. Энэ жэлэй эхинhээ хойшо 40, 60 квартирануудтай байрын гэрнүүдые барябди.

Манай бригадын эдэбхитэд барилгашадай дунда хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа үйлэдбэриингөө даабари дүүргэхэ хэрэгтэ хүнүүдые элсүүлэн зоригжуулдаг юм.

А. Шулунов,
найруулан бэшэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануу[д] бюджетнэ комиссинууд болон Национальностьнуудай Соведэй Экономическа комиссида

1963 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй проектые, СССР-эй гүрэнэй бюджедые, 1961 ондо гүрэнэй бюджедэй ямараар дүүргэгдэhэн тухай тоосоое СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табяад байна. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин болохоёо байhантай дашарамдуулан, Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинууд, Национальностьнуудай Соведэй Экономическа комиссида эдэ асуудалнуудые хаража үзэлгэ эхилээ.

Палатануудай бюджетнэ комиссинуудай, Национальностьнуудай Соведэй Экономическа комиссиин хамтын заседани Кремль соо hаяхан болоо. СССР-эй арадай ажахые 1963 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проект тухай элидхэлые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр В. Э. Дымшиц, СССР-эй 1963 оной гүрэнэй бюджет тухай, 1961 ондо гүрэнэй бюджедэй ямараар дүүргэгдэhэн тухай элидхэл СССР-эй Финансын министр нүхэр В. Ф. Гарбузов хэhэн байна.

Түсэбэй болон бюджедэй тус тус бүлэгүүдые хаража үзэхын тулада: арадай ажахын түсэбэй гол даалгабаринуудай, гүрэнэй бюджедэй орошын, үйлэдбэриин болон эрьесын, гаргашын, хүндэ промышленностиин, транспорт болон хэлхээ холбооной, хүдөө ажахын, бэлэдхэл болон худалдаа наймаанай, гэгээрэлэй, соёл культурын, элүүрые хамгаалгын болон социальна тэдхэмжын талаар, тус тус министерствэнүүд болон зургаануудай (гадаадын худалдаа наймаанай, ороноо хам[…] гын болон бусад) талаар, 196[…] гүрэнэй бюджедэй ямараар д[…] дэhэн тухай тоосооной талаар […] комиссинуудые бюджетнэ ком[…] нууд байгуулаа. Тэрэшэлэн […] республикануудай түсэбүүд […] бюджедүүдэй талаар подкомисс[…] байгуулагдаа.

Экономическа комиссида про[…] ленностиин, хүдөө ажахын, ху[…] даа наймаанай, соёл культуры[…] гээрэлэй, элүүрые хамгаалгы[…] мунально-байрын ажахын та[…] подкомиссинууд байгуулагдаа.

Энэ жэлэй түсэбэй болон б[…] дэй гүйсэдхэл, 1963 оной тү[…] дэй болон бюджедүүдэй даалг[…] нуудай проектнүүд тухай СС[…] Госпланай, СССР-эй Финансы[…] нистерствын, министерствэнүү[…] лон зургаануудай мэдээсэлнүү[…] комиссинуудта зүбшэн хэлэ[…] тэрэшэлэн эдэ асуудалнуудаар […] на республиканудай зууршал[…] хаража үзэгдэнэ.

Арадай ажахын түсэбэй бо[…] рэнэй бюджедэй проектнүүдые […] миссинуудай хаража үзэлгэдэ […] на республикануудай Министр[…] Соведэй түлөөлэгшэнэр хаб[…] сана.

Түсэбүүд болон бюджедүүдэй […] териалнуудые эсэслэн хаража […] гэhэнэйнгээ hүүлээр комисс[…] хадаа арадай ажахые хүгжөө[…] сэбэй проектнүүд, гүрэнэй б[…] болон бюджедэй гүйсэдхэл тух[…] соогоор өөhэдынгөө тобшолол[…] СССР-эй Верховно Соведэй […] палатануудта хүргэхэ байна. […]

(ТА[…]

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭНХЭ[…]

Наридха, Хэрдэндэ, Гонзогой, Мойhото нютагуудай үбэлжөөндэ түбхинэhэн Нарhатын совхозой дүрбэдэхи фермын үхэршэд, hаалишадай хөөрэлдэхэ юумэнь—партиин ЦК-гай ноябриин Пленум зарлаха тухай мэдээсэл болонхой. Тэдэнэр мартын Пленумэй табиhан зорилгые бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ хаба соогоо хубитаяа оруулалсаhанаа согсолно, элсүүлэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлэн, шэнэ уялга абана.

Гол түлэб эбэртэ бодо мал үсхэбэрилдэг энэ фермэ шэнэ түл түрhөөэ олоор абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гэhэн нэгэл зорилготой байгаа. Энэ оной 11 hарын дүнгөөр 410 үнеэ түрүүлжэ, эхэ малай hүбайрха ябадалые сүм усадхажа, 402 толгой тугалые бүтэн бүринөөр түлжүүлээ. Фермын тугалшан Жамса Дугаровай нарай мал түргөөр түлжүүлдэг шэнэ арга бүхы гүүртэнүүдтэ дэлгэрүүлhэнэй ашаар бүхы фермын тугалнууд сүүдхэдээ 500—700 граммаар шэгнүүрээ нэмээдэг болоhон.

Һү hааха талаар фермын хүдэлмэришэд бүришье hайн амжалтатай. Жэлэй түсэбэй ёhоор 5 мянган центнер hүн hаагдаха байгаа hаа, […] риин 1-дэ 5378 центнер h[…] тушаагдаа, гүрэндэ hү х[…] даха уялга 9 процентээр […] лэгдээ. Һаалишадай […] сөөндэ Наридхын гүүрт[…] (даагшань нүхэр Нима[…] эрхимлэжэ, үнеэн бү[…] 1682 литр hү hаажа, […] hанhаа 82 литрээр ү[…] Эрхимлэhэн hаалиша[…] рендулма Цыдыпова[…] Цырен Доржиева—1888, […] жилма Балданова—1774, […] бик Бимбаева—1635 л[…] hаажа уялгаяа дүүргэ[…] сэбhөө гадуур тушаажа[…] над.

Совхоз соогоо түрүүл[…] hан энэ фермэ (даагш[…] хэр Цыденов С. Д., па[…] нүхэр Галданов С-Б. Г.[…] тиин ЦК-гай ээлжээтэ […] мые ажалай шэнэ дэбж[…] угтаха гэжэ шиидэнхэ[…] лэй түгэсэтэр түсэбhөө […] 240 центнер hү худалда[…] ха тушааха түсэбөө […] hоонь урид дүүргэхэ г[…] нэ уялгаа фермын кол[…] нэрэтэй түрэтэйгөөр д[…] гэжэ шармайн оролдон[…]

Б-М. Дор[…]
Хориин нют[…]
үйлэдбэриин инспе[…]
эмхидх[…]

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ҺАЙН ДУРААРАА, ҮНЭН СЭДЬХЭЛҺЭЭ

(Эмхидхэлэй-инструкторска штатнабэшэ ниитын таhагай хүдэлмэриин дүй дүршэлhөө)

«Гүрэнэй түлөөhэтэ аппарадые соморложо, улам олон зониие захиргаанай дадал шадабарида hургаха, энэ аппарадта хэгдэдэг хүдэлмэриие хожомоо түсхай мэргэжэл бэшэ болгохо шэглэлтэйгээр хүдэлхэ шухала» гэжэ КПСС-эй Программа дотор тайлбарилагдана. Энэ заабариие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэ хадаа имагтал нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгада олонниитын hайн дуранай эдэбхи үүсхэлые үргэнөөр хэрэглэжэ, тэрэниие улам саашадань хүгжөөлгэhөө гол түлэб дулдыдаха ушартай бшуу.

Соведүүдэй хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха, нютагуудтахи засагай органуудай аппарадые соморлохо, хүнгэдхэхэ ушар тэндэ хүдэлдэг түлөөhэтэ хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлдэг тушаалые гол ажалhаа сүлөө сагтаа hайн дураараа, миниитээр гүйсэдхэдэг болгохо эрилтэ табина. Тиимэ шэглэлтэйгээр хэрэгээ эрхилхын тула районой болон аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта штатнабэшэ ниитын таhагууд олоор эмхидхэгдэжэ байна. Нэн түрүүлэн худалдаа наймаанай, удаань культурын болон элүүрые хамгаалха таhагууд байгуулагдаа. Тэдэнэр үрэ дүн ехэтэй хүдэлмэри бэелүүлнэ.

Дээрэ дурсагдаhан таhагуудhаа гадна, эмхидхэлэй-инструкторска ниитын таhагуудые зарим аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд нүүлэй үедэ эмхидхэжэ эхилээ hэн. Эдэ шэнээр бии болгогдоhон таhагуудай ажал ябуулгые хаража үзэхэдэ мүн нилээд ехэ хэрэг hайн дуранай эдэбхи үүсхэлээр бүтээгдэжэ байhаниинь баримталагдана. Жэшээ болгон Түнхэнэй ба Захааминай аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай эмхидхэлэй-инструкторска ниитын таhагуудай хэжэ байhан хүдэлмэри дээрэ тогтоё.

Тус аймгүйсэдкомууд шэнэ таhаг байгуулхадаа тэрэниие ударидаха хүн, мүн тэндэ хүдэлхэ штатнабэшэ инструкторнууд тушаа ехэ анхаралда хандуулжа, советскэ хүдэлмэридэ урдань хүдэлhэн, дүй дүршэлөөр баян нүхэдhөө таhагые бүридүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаhан байха юм. Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомой таhагые даагшаар урдань сельсоведэй түрүүлэгшээр, аймгүйсэдкомой таhагые даагшаар хүдэлhэн, мүнөө персональна пенсионер нүхэр Зворыгин Ф. И. баталагдаhан байгаа. Тиихэдэнь Захааминай аймгүйсэдкомой тэрэ ниитын таhагые даагшаар нүхэр Коновалов В. Г. томилогдоо. Тэрэ нүхэр советскэ болон ажахын эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайса мэдэхэ хүн.

Эдэ аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд шэнээр эмхидхэгдэhэн таhагуудтаа хүдэлхэдэнь таарамжатай тусхай комнаго таhалжа үгөө. Гадна эдэ таhагууд түлөөhэтэ бэшэ 7—8 инструктортай юм. Тэдэнэр өөhэдынгөө дүүргэжэ байдаг гол ажалдаа ямаршье хохидол үзүүлэнгүй, ниитынгээ даалгабари амжалтатайгаар дүүргэжэ байдаг. Жэшээнь, Захааминай аймгүйсэдкомой эмхидхэлэй-инструкторска таhагай инструкторнууд нүхэд Казазаев С. К., Тихонов-Тинников А. А., Парпаев Г. Л. болон бусад сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй, депутадуудтай болон нютагай эдэбхитэдтэй сугтаа шухала хэмжээ ябуулгануудые болон таhагайнгаа хараалhан түсэб hайнаар бэелүүлдэг гээшэ.

Аймсоведүүдэй элэ гүйсэдкомууд ниитын таhагуудай хүдэлмэрилэгшэдые өөhэдынгөө хүдэлмэриин түсэбтэй, дээдэ зургаануудhаа ерэhэн шухала шухала тогтоолнуудтай ходо танилсуулжа байдаг юм. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, аймсоведэй гүйсэдкомой абаhан зарим шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгажа байхыень тэдэндэ үгэдэг.

Жэшээнь, Захааминай аймгүйсэдкомой ниитын таhагаархин «Ленинэй нэрэмжэтэ» ба «40 лет Октября» колхозууд hү абаха, гүрэндэ худалдаха социалис уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байhан тухай» аймгүйсэдкомой абаhан тогтоолые бодото хэрэг дээрэнь дүүргэлтэ болгохын тула байра дээрэнь ошожо, нилээд ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри эрхилhэн бэлэй.

Эдэ эмхидхэлэй-инструкторска ниитын таhагууд хэхэ хүдэлмэреэ гурба hарын болзортойгоор түсэблэдэг, тэрэниие нь аймгүйсэдком баталдаг заншалтай. Зүгөөр тэдэ таhагуудай түсэб хадаа Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриин түсэбүүдтэй тон нягта холбоотой, зүбшэнхэй байдаг, бэе бэеынхиеэ hажааhан зүйлнүүд ушардаггүй.

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой ниитын таhаг, жэшээнь, өөрынгөө түсэб соо октябрь hарада аймсоведэй X сессиин шиидхэбэриин дүүргэлтые хинан шалгаха, тэрэниие дүүргэхын түлөө сомсоведүүдтэ тодорхой туhаламжа хүргэхэ, Соведүүдэй депутадуудай hунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоогоо хэр зэргээр хэжэ байhыень бүхы сельсоведүүдтэ шалгалта үнгэргэхэ, hунгагшадай шүүмжэлхы дурадхал, захяа заабаринуудые бэелүүлхэ талаар юун хэгдэжэ байhые тодорхойлхо гэхэ мэтэ шухала асуудалнуудые хараалханхай байба.

Тиихэдэ Захааминай аймгүйсэдкомой ниитын таhаг Сагаан Морином сомсоведэй хүдэлмэри тухай асуудал аймгүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр бэлдэхэ, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөө үнгэргэхэ гэхэ мэтын гол асуудалнуудые 4-дэхи квартал соо хэхээр түсэб дотороо хараалаа.

Тус гүйсэдкомуудай ниитын таhагууд өөhэдынгөө хүдэлмэриие бусад штатна таhагуудай ажал ябуулгатай нягта холбоотойгоор ябуулдаг, аймагайнгаа ажахы болон соёл культурын байгуулалтые ударидан хүтэлбэрилхэ талаар гүйсэдкомдо ехэхэн туhаламжа үзүүлнэд. Гадна нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ, совхоз, колхозуудай үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл, шэнэ онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар депутадуудай hайн дуранай ниитын эмхинүүдэй бэелүүлхэ үүргые улам дээшэлүүлхын хойноhоо ехэхэн анхарал табина.

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой ниитын таhаг үнгэрhэн 6 hарын туршада дүрбэн сомоной, сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэри шалгаа. Удаань шалгалтын дүнгые сомоной Соведэй сессиин, мүн аймгүйсэдкомой заседаниин үзэмжэдэ табяа. Хабарай тарилгын, үбhэ хуряалгын үедэ Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдкомой ниитын таhаг хоёр дахин Үлэгшэнэй, Хамниин сомоной, Михайловска сельскэ Соведүүдэй ажал ябуулга шалгажа, тэндэхи депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд болон эдэбхитэдые тарилгын, үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие хаhа саг соонь hайнаар дүүргэхэ хэрэгт[…] хитэйгээр хабаадуулж[…] hан байна.

Гадна тус таhагай ху[…] рилэгшэд хүн зоной ду[…] ража, олонниитын ху[…] ябуулдаг. Тэдэнэй өө[…] үүсхэлээр Ёнгорбой, […] Цахир, Хэрэн гэхэ м[…] мо томо тосхонуудай […] дай суглаанууд үнгэ[…] Иимэнүүд суглаану[…] социалис хуули ёhо са[…] хай, хубиин хэрэгл[…] үлүү гараhан хүдөө […] продуктнуудые бэлэдх[…] хай, хубиингаа ажах[…] бариха ябадал гури[…] тухай асуудалнууд […] hэн байха юм.

Эдэ таhагууд хэрэг[…] hэн хүнүүдэй асуудал[…] рыдань шиидхэжэ үг[…] магай эмхи зургаану[…] лон сельсоведүүдтэ […] ажалшадай бэшэг, го[…] хэр зэргээр харагдаж[…] тушаа ямар хэмжээн […] байhые нэгэнтэ бэш[…] даг, элирхэйлэгдэhэн […] далнууд тушаа тодор[…] жээ абхуулдаг жэшэ[…]

Дээрэ дурсагдаhа[…] тэды баримтануудые […] үзэхэдэ, эмхидхэлэй[…] торска ниитын таhагу[…] хабтар ехэ юумэ б[…] шадаха, нютагай Со[…] ниитэ-эмхидхэлэй ху[…] hайжаруулгада аша[…] тай нүлөө үзүүлхэ б[…] эли тодоор гэрш[…] бшуу.

М. Бол[…]
БурАССР-эй Министр[…]
Соведэй эмхид[…]
инструкторска т[…]

Мяха-консервын комбинадай 25 жэл

Хүгжэлтын замаар дабшанабди

...ьска революциин урда тээ ...оссин дарлалта доро бай... ...ал орон адуу малаар баян... хүгжөөгдэмэл мяханай про...востьгүй байһан гээшэ. ...агууехэ Октябриин революциональна заха хизаарнуудай ...ай бүхы арадуудтай адли... сүлөөтэйгөөр хүгжэн һал...рга боломжо олгоо.

...л совет засагай жэлнүүдтэ ...орон хүгжэнги промышлен...дон хүдөө ажахытай рес...нуудай нэгэн болонхой. Ара...ын бүхы һалбаринуудай ...этэйнь хамта мяханай ...енность байгуулгада парти, ...ствын зүгһөө онсо анха...ршуулагдаһан байна. 1929 ...ябриин 20-до КПСС-эй ЦК ... асуудал шиидхэхэ талаар ...бүүлгануд тухай» тусхай ...аталан абаа һэн. Тэрэ тог... совет арадай орооһо таряа ... талаар горитойхон амжал...һанай удаа мяха абалгые ...га парти, правительствы...литикын экономическа тон ...зорилго болоно гэжэ хэлэг...гдаа. Иигэжэ КПСС-эй ЦК- ... СССР-эй СНХ-гай 1931 ...лан абаһан тогтоол соо мя...7 комбинадые, тэрэ тоодо ...й, Ленинградай, Семипала... Улаан-Үдын мяханай ком...ые бариха гэһэн шиидхэбэ...ан байгаа.

...э манай Улаан-Үдын мя...омбинат өөһэдымнай совет ...үүдэй зохёоһон проектээр ... эхилһэн юм. Парти, пра...ын уряагаар мяханай ком... барилгада ондоо тээһээ, мүн ...ымнай аймагуудһаа ерэжэ, ...заар малталсаһан, колбасна ...нсервын заводуудай корпу...бодхоолсоһон хүнүүд мүнөө... ...тээр түрэл предприятидаа ажаллаһаар. Тэдэнэй тоодо модошо дархан Р. Русяев, электроцехэй хүдэлмэришэн П. Вольхин, уһанай һаналай хүдэлмэришэн В. Зырянова болон бусад оролсоно. Хэдэн олон хүдэлмэришэд үндэр наһатай болотороо ажаллаад, пенсидэ гаранхай. Олон жэлдэ таһалгаряагүй һайнаар хүдэлмэрилжэ Ленинэй ордендо хүртэһэн Андрей Степанович Кураповые комбинадаймнай хүдэлмэришэд ехээр хүндэлдэг.

1937 оной октябриин 14-дэ ороноймнай зүүн зүгтэхи мяханай индустриин эгээл ехэ предприяти — Улаан-Үдын мяха консервын комбинат ашаглалгада үгтэһэн байгаа. «Правда» газетын 1937 оной апрелиин 20-ной номерто «Улаан-Үдэһээ зургаан километр газарта тон ехэ мяханай комбинат баригдажа байна. Тус комбинат халаан соо 400 эбэртэ бодо мал, 250 гахай, 1000 хони үүсэлхэ юм» гэжэ бэшэһэн байгаа.

Тэрэ гэһээр хорин табан жэл үнгэрөө. Комбинадай үйлэдбэридэ ехэхэн хубилалташье болоо. Эбэртэ мал үүсэлэлгэ дээрэ үйлэдбэриин хүсэн дүрбэ дахин, жэжэ малай талаар таба дахин дээшэлээ. Энэ үе соо консервнэ заводой үйлэдбэри зургаа дахин дээшэлһэн ба колбасна заводто ехэхэн хубилалта хэгдэжэ, үйлэдбэриинь хүсэн хоёр дахин дээшэлээ. Мяха хүргэдэг холодильнигайнь хэмжээн аяар хори дахин дээшэлһэн байна. Тиихэдэ комбинадай продукт үйлэдбэрилгэ бүхы дээрээ зургаа дахин дээшэлһэн, ажалай бүтээсэ хоёр дахин ургаһан байна. Үнгэрһэн хорин табан жэлэй туршада үйлэдбэриин гол участогууд — консервнэ болон колбасна заводуудһаа гадна, үшөө арбан цехүүд нээгдэнхэй. Олон зүйлэй колбаса, консервэнүүдые гаргахаһаа гадна, комбинат пельмень, пирожки, мороженоүндэгэнэй порошок, желатин, холодец болон бусад эдеэ хоол гаргадаг болонхой.

Мүнөө комбинадай хүдэлмэришэд 25 жэлэйнгээ ойн һайндэрые тэмдэглэжэ байхадаа хамта 400 гаран ондоо эдеэ хоолой зүйл болон техническэ продукт гаргажа, Алас Дурнын, Сахалинай, Камчаткын, Яхадай, Ураалай, Россин федерациин центральна областьнуудай ажалшадта эльгээнэ.

Долоон жэлэй түсэб соо хараалагдаһанай ёһоор комбинадаймнай үйлэдбэри бүри ехээр үргэдхэгдэхэ. Долоон жэлэй эсэстэ 1958 онойхиһоо мал үүсэлэлгэ жэл соо 18 мянган тонноор, колбаса гаргалга 1,5 мянган тонноор, консервэ үйлэдбэрилгэ 5 миллион баанхаар дээшэлхэ юм.

КПСС-эй XXII съездын болоһоор жэл гүйсэһэн үдэрые комбинадаймнай хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалтаар угтаһан байна. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхиһөө таба миллион шахуу баанха консервэ ехээр үйлэдбэрилөө. Гадна техническэ дэбжэлтын талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн, литографна цех нээгдэһэн, мал үүсэлдэг цехтэ арһа хууладаг машина, мүн 86 ондоо элдэб түхеэрэлгэ гансахан энэ жэлдэ тодхогдоһон байна. Байгша оной үнгэрһэн арба һара соо комбинадай уралан нарижуулагшадай оруулһан 127 дураадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэл соо 50 мянган түхэригтэй арьбалалта хэхэ арга олтоо.

Комбинадаймнай үйлэдбэриин үргэдхэгдэхэтэй хамта шадабари мэргэжэлээр баян солото хүнүүд урган гараа. Анханда юрын хүдэлмэришэн байһан А. Костриков мүнөө холодильнигай директорээр, мал үүсэлэгшэ байһан Г. Дегтярев — үүсэлэлгын цехэй начальнигаар, моришон ябаһан И. Шергин транспортна цехые даагшаар, юрын хүдэлмэришэн Н. Рыбникова — желатинна цехэй начальнигаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн залуушуулай дундаһаа Социалис Ажалай Герой, ахалагша мастер К. И. Филиппова болон бусад урган гараа. Комбинадтамнай буряад зоной дундаһаа урган гараһан шадабари мэргэжэлээр баян хүдэлмэришэд яһала бии. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан Н. Костеева, Ленинэй орденоор шагнагдаһан Д. Цыдыпилова, залуу инженер нүхэр Хадаханов, ахалагша технолог нүхэр Тармаев гэгшэдые хүдэлмэришэднай барандаа мэдэхэ.

Комбинадай олон зуун хүдэлмэришэдэй түрүүшүүлһээ бүридэһэн партийна организаци гүрэнэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ёһотой ударидагша, бүхы хүдэлмэришэдөө коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлгэдэ нүлөөлжэ байдаг хүсэн болонхой.

Партийна организацимнай коллективэйнтээ дунда хүтэлбэрилхы хүсэн байһан туладаа комбинадайнгаа хүтэлбэрилгын ажал ябуулгые хинан шалгажа байдаг. Коммунистнуудай үйлэдбэриингөө олон дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлжэ, тэдэниие дары усадхалгада ехээр туһална.

Баһа олохон хүдэлмэришэднай эдэбхитэйгээр һуралсана.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ехэ амжалта туйлаһан коммунис ажалай 3 цех, 14 бригада, коммунис ажалай 86 ударнигтай боложо, комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе угтабабди. Энэ һайндэрөө, мүн КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленумые ажалай шэнэ бэлэгээр угтахын түлөө тэмсэн, комбинадайнтаа продукци үйлэдбэрилхэ арба һарын түсэбые 101,8 процент дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 802 мянган түхэригэй эдеэ хоол үйлэдбэрилэн гаргаабди.

П. Медведев,
комбинадай парткомой секретарь.

СААШАДААШЬЕ ТҮРҮҮ ЯБАХАБДИ

(Колбасна заводой начальник П. Г. Лисютинэй хөөрөөнһөө)

Манай завод Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай бүхы продукциин горитойхон хуби гаргадаг гээшэ. Мүнөөдэр комбинадайнгаа байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, мүн заводойнгоо түүхэһээ хэдэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Үнгэрһэн 25 жэлэй туршада заводоймнай үйлэдбэридэ гайтай ехэ хубилалта болоо. Үйлэдбэриинь хүсэн гурба дахин дээшэлээ гэхэ гү, али һүүлэй жэлдэ арбаад мянган тонно колбасна зүйл үйлэдбэрилнэбди. Мүнөө мяхаар 80 ондоо зүйлэй эдеэ гаргадаг болонхойбди. Гансахан энэ жэлдэ хүдэлмэришэднай дээдэ сортын дүрбэн ондоо колбасагай технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ. Өөхэ, тоһоор элбэг «Столичная», «Столовая», сонгоомол колбасанууд ажалшадай зүгһөө һайшаалда хүртэһэн байна.

Заводоймнай үйлэдбэриин хүгжэхэтэй хамта хүдэлмэришэдэймнай ажал хэрэгтэ, ажабайдалдашье ехэхэн хубилалта болоо гээшэ. Хэрбээ хори гаран жэлэй саада тээ эрдэм һургууляар бага хүдэлмэришэд гол түлэб бар хүсэнэй ажал хэдэг байгаа һаа, мүнөө барандаа орёо оньһото техникые шудалһан, шадабари мэргэжэлээр баян, дандаа эрдэм һургуулитай хүнүүд ажаллана. Эдэниие нэгэ иимэ жэшээ дээрэһээ хаража болоно: заводоймнай главна технолог Василий Федорович Волков хорин табан жэлэй саада тээ эрдэм һургууляар бага, юрын лэ хүдэлмэришэн, комбинадай барилгада хабаадалсажа ябагша һэн. Энэ хүн яагаад мүнөө аяар наяад ондоо колбасагай технологи мэдээд, заводой үйлэдбэрине хүтэлбэрилэлсэнэб? Эрдэм һургуули шудалһанайнгаа, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлһэнэйнгээ ашаар. Энээхэн ушар нүхэр Волковой хуби заяанда болоһон ехэхэн хубилалтын гэршэ болоно. Иигэжэ хүн гээшэ имагтал ажал дээрэ алдаршадаг, эрдэмэй замаар өөрыгөө дабшуулдаг байна. Иимэ хүнүүд манайда олон. Коммунис ажалай нэрэдэ хүртэһэн 6 бригада ажаллана. Гэбэшье энээниие зүбөөр ойлгохо шухала. Энэмнай имагтал социализмын илаһан орондо, арад зоной өөһэдтөө хүдэлдэг болоһон газарта туйлагдаха хэрэг.

Саашань хэлэхэдэ, заводоймнай хүдэлмэришэд комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Мүн энэ һайндэрнай нүгөөдэр болохоёо байһан КПСС-эй ЦК-гай Пленумтэй тудалдаба. Октябрь һарын түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн 147 тонно колбаса, мүн ноябриин даалгабариһаа гадуур үйлэдбэрилэгдэхэ 100 тонно колбаса түрэл партимнай ЦК-гай Пленумдэ оролдосото ажалаймнай эрхим бэлэг болохо байна.

Социалис мүрысөөндэ түрүүлһэнэйнгээ түлөө абаһан комбинадайнгаа дамжуулгын Улаан тугые алдангүй, хододоо түрүү ябахын түлөө оролдохо байнабди.

...ниии түрэл предприяти

...һэн. Би тиихэдэ 16-... хүбүүн ябахадаа мя... комбинадай колбасна ... хүдэлмэришэн болоо... ...н байгааб. Тиихэдэ ... завод Улаан-Үдын ... гудамжада байдаг ...омбинадай мүнөөнэй ...хооһон тала, ойн ... соо барилгын хүдэл...эг дундаа ябажа бай...

...ын мяханай комби... колбасна отделенидэ ...лынь гараар хэгдэ...һан соо арайхан гэжэ ...олбаса хэдэг байгаа... жэл үнгэрөөд бай...7 оной январь һара... ...сна завод ашаглалга... тэндэ мяха шулаг... даагаад хүдэлжэ...

...үшэ гаратараа энэ ...приятидаа хүдэлжэ, ...ойнгоо ажалшадта ...ртай эдеэ хоол элбэгээр үйлэдбэрилхые оролдоноб. Һүүлэй жэлнүүдтэ заводоймнай үйлэдбэридэ техническэ ехэ хубилалта болоно. Парти, правительствымнай шухала хэмжээ абаһанай ашаар ажахымнай бүхы һалбаринууд ехээр хүгжэжэ байна. Республикымнай колхоз, совхозуудһаа атар тарган мал олоор асарагдадаг болоо. Мүнөөшье зарлагдаад байһан КПСС-эй ЦК-гай Пленум промышленность болон хүдөө ажахын хүтэлбэрилгые һайжаруулха асуудал хараханъ. Энээниие ехээр һайшаан дэмжэнэб.

Наһанайнгаа хуби заяа холбоһон түрэл комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байхадаа саашадаа бүри эдэбхитэйгээр, бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ дуран хүрэнэ.

К. Синицин,
мяха шулагшадай мастер.

...никэ, шадабари-эгээл шухала

...ахын али... ...да оньһото ... шудалангүй, ...гэжэлээ саг ... дээшэлүүлэн... ... туйлахын ... болоо. Энээ... ...нгөө ажа... ...ынгөө ажал ...ээр харана...

...адайнгаа 25 ...лэжэ бай... ... хүдэлхэ ...һаа хойшо ... һанаад ... Комбинадай ...үртэһэн саг... ... консервнэ ...дэлмэрилнэб.

Эндэмнай дандаа техникэ дээрэ ажалладаг, гараар хэхэ юумэн үсөөн. Жэшээнь, би мяхаар дүүргэгдэһэн баанхануудые хабхагладаг станок дээрэ хүдэлмэрилдэгби. Теэд станогойнгоо техническэ заабариие һайн шудалангүй, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлээгүйдөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын аргагүй гэжэ һайн мэдэхэ болонхойб.

Бригададамнай 26 хүн хүдэлдэг. Халаанаймнай нормо — 35 мянган баанха консервэ. Энэ нормоёо дүүргэхын тула бултадаа оролдодог, даажа байһан техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилготойгоор хүн бүхэмнай ажалладаг байна.

Наука, техникын түргөөр хүгжэжэ байһан энэ сагта техникэ шудалха, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ тон шухала болоно.

А. Перогова,
коммунис ажалай ударник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) комбинадай ажалай түрүүшүүл: колбасагай мяха буйлуулагша Тимофей Денисенко, бригадир Людмила Казарикина, гэдэһэ арилгагша Фекла Фомина, мяха шулагша Куприян Кушнарев, слесарь Дмитрий Деревягин, консервнэ заводой станочницанууд Вера Бурщина, Татьяна Бокарева, консервэ илгагша Валентина Кислякова, ашаа тээгшэ Андрей Головушкин, хүдэлмэришэн Евдокия Красикова, хүдэлмэришэн Антонида Перогова, мяха шулагша Анна Филиппова. Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Атар тарган мяхан хэрэгтэй

Мал үүсэлэлгэ манай комбинадай үйлэдбэриин эхин гээшэ. Тиимэһээ комбинадай бусад заводууд болон цехүүдэй хүдэлмэри манай ажал хэрэгһээ дулдыданги байдаг. Теэд бидэнэр, мал үүсэлэгшэд өөһэдынгөө уялга һайнаар дүүргэхые оролдон, муу бэшэ амжалтатайгаар комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе угтабабди.

Цехэймнай хүдэлмэришэд барандаа ажалай вахтада жагсажа, октябрь һарада мал үүсэлхэ түсэбөө 111 процент дүүргээ һэн. Мүн ноябрь соошье ажалайнгаа эршые улам шангадханхайбди. Халаан соо дунда зэргээр 6500 хони гү, али мянгаад үхэр үүсэлнэбди.

Һайн шанартай эдеэ хоол үйлэдбэрилхын тула тарган мал хэрэгтэй. Теэд зарим колхоз, совхозуудһаамнай яндан туранхай хонин, гахай асарагдадаг. Тиимэ мяхаар һайн колбаса хэхэгүйш, туранхай мал гүрэндэ худалдахада мүртэй олзо доходшье орохогүй байна. Энэ асуудалда парти, правительствымнай зүгһөө ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ. Ушар иимэһээ колхоз, совхозуудаймнай малшадай бидэндээ, мяхан эдеэ буйлуулагшадтаа ходо атар тарган үхэр, гахай, хони, шубуу эльгээдэг һаа, ехэл һайн байгаа.

И. Кулаков,
мал үүсэлэгшэ.

АЖАЛАЙНЬ СЭГНЭЛТЭ—ӨӨҺЭДЫНЬ ҺЭШХЭЛҺЭЭ

ҺАЯЫН үдэрнүүдэй нэгэн һэн. Часай стрелкэнүүдэй 12 дээрэ уулзахатай зэргэ хүдэлжэ байһан конвейер зогсошобо. Хүдэлмэришэд иишэ тиишээ бутаран, эдеэлхэеэ шамдана хэбэртэй. Заводой консервэ болгодог отделенидэ сагаан халаадуудые үмдэһэн хэдэн эхэнэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр зандаа. Баруун ханын захаар тодхогдоһон «терморегулятор» гэжэ нэрэтэй аппарадуудые хаража байһан набтаршаг бэетэй, наһажаал болоһон эхэнэр эрьелдээд:

— Шура, гурбадахи автоклава нээхэ,—гээд захиралта үгэбэ.

— Ойлгосотой, Анна Степановна,—гэжэ огсомоор харюусаад, Александра Павлова дээрэһээ һанжаһан электрожолоогоо гартаа абажа, түхэреэн харахан кнопкыень дарахатайнь зэргэ дэгээ шагтагалһан электрокран урагшаа һолжорон дабшаба.

Энэ үедэ прибороо хаража байһан захиралта үгэдэг эхэнэрһээ:

— Таанад яахадаа эдеэлхээ ошоногүйбта,— гэжэ асуухада:

— Ажалнай иимэ юм. Автоклавануудсоо шанагдажа байһан консервэнүүдые орхёод ошожо болохогүй, ээлжээгээр эдеэлдэг гуримтайбди,—гээд харюусаба.

Иигэжэ хэдэн үгэ андалдаһаар байтарнай гурбадахи автоклавын ехэ хабхаг нээгдэжэ, хүбэн сагаан уурал бааяшаба. Электрожолоо баригша эхэнэр нүгөөдэ кнопкоёо даража кранайнгаа үлгүүр доошонь табяад, автоклавын худаг сооһоо хэдэн зуун баанхатай ехэ шанага татуулан гаргажа, тусхай тэргэ дээрэ буулгана. Һүүлээрнь тэрэ автоклава сооһоо үшөө арбаад шанага консервэ гаргагдажа, сортировкодо эльгээгдэнэ...

КОНСЕРВНЭ заводой үйлэдбэриин гол участогуудай нэгэн —консервэ болгодог отделениие даагшаар Анна Степановна Ефимова олохон жэлдэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Бригадынь 15 гэшүүд таба табаараа таһаран, гурбан халаанда хүдэлмэрилхэдөө, заводой конвейер дээрэһээ үдэр һүнигүй адхаржа байһан хэдэн зуу мянган баанха түүхэй консервэ болгожо үрдидэг.

Удангүй заводой хүдэлмэришэдэй үдэрэй эдеэлгэн дүүрэжэ, халаанай хүдэлмэри үргэлжэлжэ оробо. Хори гаран автоклавуудай тодхогдоһон залай баруун үүдэндэ туласа ерэһэн конвейернүүд дахин хүдэлжэ, станогуудайнь барабан дороһоо мяхаар дүүргэгдэһэн баанханууд дахяад адхаржа эхилнэ. Тэдээгээр хооһорһон автоклавуудаа дахяад үргэгдэнэ.

Энэ халаанда хүдэлмэрилжэ байһан Анна Степановна Ефимова, Александра Павлова, Александра Денисова, Татьяна Иванова, Нина Оглоблина гэгшэд хэзээ хэзээнэйхиһээ шахардуугаар хүдэлмэрилнэд. Тиигэхэншье зүб. Юуб гэхэдэ, конвейертэ байгаашад КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан, мүн комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе һайндэрлэхээ байхадаа хүдэлмэри дээрээ хаба шадалаа харуулжа байгаа. Халаан соо үйлэдбэрилэгдэһэн консервэнүүдһээ нэгэхэншье баанха болгонгүй үлөөгөө һаа, бүтэхэгүй хэрэг болохо бшуу.

ГЭБЭШЬЕ Анна Степановнагай даадаг отделенидэ аяар хоёр жэлэй саада тээ коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ дэмы үгтөөгүй ёһотой. Ажал хэрэг дээрээ шалгарһан, хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг, урагшаа һанаатай үнэн сэхэ хүнүүдтэ энэ үндэр нэрэ зэргэ үгтэдэгынь мэдээжэ ха юм.

Консервэ үйлэдбэрилгын технологи яһала орёо. Тус завод хэдэн арбаад ондоо зүйлэй консервэ гаргадаг. Тэдэнь тус бүридөө өөрын заабаряар болгогдодог. Энээн тухай нүхэр Ефимова иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай ажалда тон нарин байгаагүйдэ аргагүй юм. Заахан алдуу гаргаа һаа, заводойнгоо хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалые гутаажархижа болохобди. Жэшээнь, юрын «тушонка» гэжэ консервэ автоклава соо хээд, 20 минутын туршада 115 градус хүрэтэр халууень үргөөд, тэрэнээ 100 минутын туршада зааханшье дээшэ, доошонь оруулангүй наринаар харууһалха ёһотойбди. Һүүлээрнь 50 минутын туршада халууень намдуухаанаар доошолуулха хэрэгтэй.

— Энэ технологиие буруугаар дүүргээ һаа, гансахан автоклава соо хэгдэһэн хэдэн мянган баанха консервэ голодоһон болохо,—гээд Татьяна Иванова бригадирайнгаа хөөрөөе үргэлжэлүүлнэ. — Энэмнай предприятидаа хэды ехэ гарза хохидол ушаруулхаб. Тиигэхэгүйн тулада нарин байха, шадабари мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ тон шухала.

ЭДЭ нүхэдэй иигэжэ өөһэдынгөө урда табигдаһан харюусалгатай зорилгые һайнаар ойлгоод, тэрэнээ үнэн сэхээр бэелүүлдэг байһандань урмашан баясахаар. Консервэ болгодог эдэ нүхэдэй ажалда «тэды мянган баанха гү, али тэды центнер» гэхэ мэтээр тогтоогдомол нормын үгы байһанда ямаршье гайхал байхагүй. Эдэнэй ажалай дүүргэлтые имагтал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандаһаарнь сэгнэдэг байна. Конвейерһээ гараһан мяхатай баанхые саг соонь болгонгүй байлгаа һаань, тэрэнь гутажа, голодоһондо тоологдохо бшуу.

«Нэгэн бултанайнгаа түлөө, булта нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн ёһо гуримтайгаар хүдэлмэрилдэг болоһон тус бригадынхид ажалдаа голодоһо гаргахаяа болиһоор үнинэй. Даажа байһан автоклавуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг. Оньһото приборнуудаа һайнаар шудалһанайнгаа ашаар нүхэр Ефимовагай бригадынхид түрэл комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе оролдосото ажалайнгаа алдар солоор угтаба.

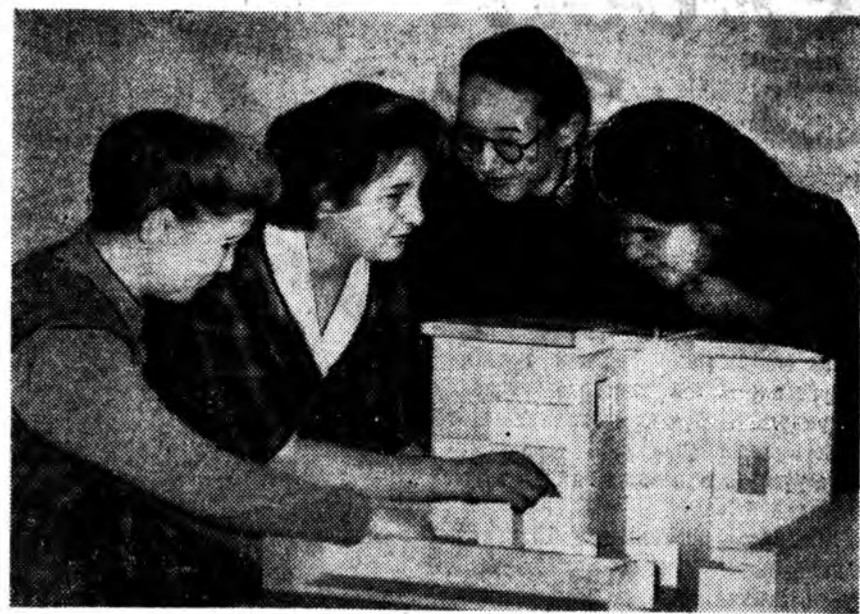
Б. Дашиев.

...ЭЭРЭ: 1. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай үйлэдбэрилэн гаргадаг эдеэ хоолой зүйлнүүд. 2. Камераһаа гаргагдаһан колбаса хаража байнад.

ЗАМАЙ ХОЛЫЕ СЭХЭЭР ДАБЫШ, ЗАЛУУ НАҺА

Бидэнэр Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда һуранабди. Манай группада 24 студентнэр бии. Тэдэмнай бултаараан комсомолшууд юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр замай техникумэй барилгын отделенидэ һуралсадаг Т. Миравская, С. Стопа, В. Королев, Л. Полоторова гэгшэд гэрэй шэнэ проект зохёожо байнад.

А. КУРТИГАИ фото.

Һайнаар һурахашье, хүдэлхэшьебди

Байгша оной сентябрь, октябрь һаранууд соо Түнхэнэй «Сибиряк» колхоздо хүдэлөөбди. Тиихэдээ таряа хуряалгын хүдэлмэридэ хабаадалсахын хажуугаар манай уран зураашад тухай хэдэн хөөрэлдөө хэһэн, ханын газетэ гаргаһан байнабди. Бусалган дээрээ колхознигуудта концерт харуулаа һэмди. Һайнаар хүдэлһэнэймнай түлөө колхозой зүгһөө баясхалан хүргэгдөө.

Мүнөө институтдаа һуража эхилэнхэйбди. Тиихэдээ манай группа 3—5 хүнһөө бүридэһэн бүлэгүүд боложо хубааранхай. Уншагдаһан лекцинүүд тушаа хөөрэлдөө эмхидхэдэг, нэмэлтэ материалнуудые суглуулан хэрэглэдэгбди. Ээлжээтэ семинарта хэнэй ямараар бэлдэжэ байһаниинь шалгагдадаг, муугаар бэлдээшэд суглаан дээрэ табигдадаг юм. Иигэжэ ээлжээтэ сессиеэ эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын хойноһоо оролдодогбди. Сессиин үедэ дурсагдаһан бүлэгүүд бүришье һаа сүлөөгүйгөөр хүдэлдэг.

Манай группынхид бултадаа олониитын даабари дүүргэдэг.

Гадна олохон нүхэднай спортдо ехэ дуратай. Тэдэнэр бүхы институдайнгаа нэрэ түрые нэгэнтэ бэшэ хамгаалжа, спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг. Жэшээнь, О. Пономарев, Т. Истомина, Л. Козлова болон бусад тренернүүд юм.

Мүн манай группада недели бүри политинформаци үнгэргэгдэдэг. Тиихэдээ нэгэмнай Совет орон доторой һонин тушаа шэнжэлэл хэдэг, нүгөөдэмнай уласхоорондын байдал тухай хөөрэжэ үгэдэг, гурбадахи нүхэрнай—эрдэм болон техникын һонин тухай элидхэдэг.

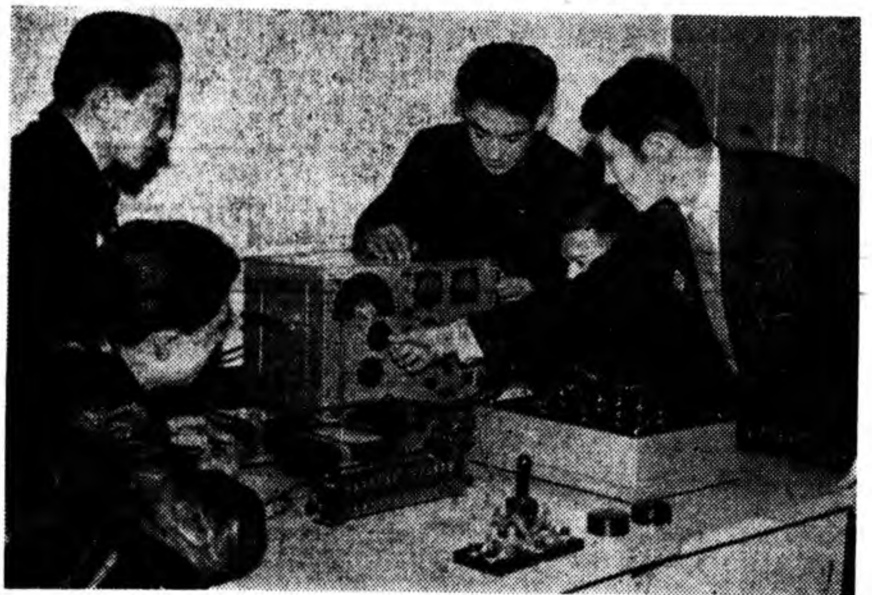
Хари хэлэнһээ оршуулха конкурсдо группынхиднай бултаараан хабаадалсажа, бүхы институт соогоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн, грамота абаһан юм.

Тэрэшэлэн манай факультедэй студентнэр паровозо-вагонно заводые шефтээ абанхай. Манай группынхид паровозо-механическа цехые даанхай. Тэндэ «Гал гээшэ хүнэй ажабайдалда ямар үүргэтэйб» гэһэн темээр химиин үдэшэ үнгэргөөбди. Маанадтай хамта оперо, баледэй театрай артистнар ошожо, зүжэг харуулаа һэн.

Бүхы группымнай хүнүүд нэгэшье муу гэһэн сэгнэлтэгүйгөөр үбэлэйнгөө сессиие үнгэргөө һэн.

Иигэжэ манай студентнэр эрхим һайнаар һуралсажа, арад зондоо аша туһатай мэргэжэлтэн болохын хойноһоо оролдоно.

Алюхно, Сосновская, Санжинова, студентнэр.

Зураг дээрэ: Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной электротехникумэй багша Андрей Курканович Елбонов (баруун гарһаа) студентнэртэй лабораторно хүдэлмэри хэжэ байна.

Лопсон ТАПХАЕВ,

Багшанарай институдай студент

ЗАМАИ ЭХИН

Арбаад жэлээр алдалма эрдэм—
бэлиг
Ажал сооһоо олдоһон дүршэл—
бэлэг
Номууд соо дуураһан нойргүй һүни.
Намтар-түүхэдэ заяалһан
баярта үе...
Залуу наһанай гаталһан
Замай эхин энэл даа.
Наран тээшэ зүглэһэн ниидэлгын
аян.
Наһандаа жаргалай түрын зугаа.
Арадтаа хабаяа харуулха нангин
уялга,
Ажабайдалай ехэ арьял дабаан...
Заяа хубиим шэнэлһэн
Замай эхин энэл даа!

СТУДЕНТНЭРТЭ АЙЛШААР

Хүдөө ажахын институдай байрын шэнэ байшан һаргама гоёор толоржо, Улаан-Үдэ хотымнай үзэмжэтэй һайхан шэмэг болонхой... Үргэн ехэ, дүрбэн дабхар гэрэй үүдэ татан ороходо һонин даа. Доодо дабхартань—багшанарай училищи, хоёрдохидонь—библиотечнэ институдай студентнэрэй байра. Гурбадахи дабхартань—технологическа институдай студентнэр баһал байрладаг. Эгээл дээдэ дабхарыень экономическа факультедэйхид эзэлэнхэй.

Тэндэ ороходо, хүхюу баяртай, хүнгэн солбон залуушуул дүүрэн. Библиотечнэ институдай студентнэр—яхад Тамара Алексеева, буряад Нина Токуренова гэгшэд хоёрдохи дабхартахи коридорой шалые угаажа, ехэ сүлөөгүй байба. Тэрэшэлэн ород, тува, украин болон еврей үндэһэ яһанай залуушуул тэндэ хамтаараан һуралсадаг, эбтэй этэйгээр сугтаа ажаһуудаг, амардаг юм. Хүгжэмэй ямар нэгэн инструмент дээрэ тэдэнэй наадажа гү, али хатар танца гүйсэдхэжэ байхыень хараа һаа, гайхан һонирхохолта. Ондоо ондоонууд лэ байха даа.

110-дахи таһалгын үүдэ тоншожо оробобди. Эдир залуухан оюутантай танилсанабди. Тэндэ дипломник Константин Болсунаев үглөөдэр тушааха зурагаа забда залигүй зуража тухашарна. Теэд ажаллажа байһан хүниие һаатуулжа яагаад болохоб, амжалта хүсөөд лэ саашаа алхалбабди. 160-дахи таһалга соо гансахан лэ Владимир Василенкотэй уулзабабди. Тэрэмнай номоо үзэһэнэй һүүлээр амаржа байгаа бшуу даа.

Дүрдагдаһан байра соо барилгын факультедэйхид байрладаг. Тэдэнэр үдэртөө городой али нэгэн барилгын бригадатай хамтаржа ажалладаг, үдэшэндөө лекци шагнадаг юм ха.

—Барилгашан болохоёо байһан аад, барилга дээрэ хүдэлэнгүй яахабиб. Өөрөө хирпиисэ табижа туршаагүй һаа, һүүлдэ яагаад инженертэхэ гээшэбиб?—гээд студент Василенко хөөрөө һэн.

129-дэхи таһалга соо аха дүү Монгол ороной залуушуултай уулзабабди. Талаан болоходоо, Дабаа Тогоо гэдэг оюутан таһалгаяа арилгажа байба. Энэ залуу нүхэр табан жэлэй саада тээ Улаан-Үдэдэ һурахаяа ерэһэн.

—Түрүүшээр ород хэлэндэ тулюур байһан хүнби. Хоёр—гурбан үгэшье холбожо шадагшагүй бэлэйб... Нүхэдни ехээр туһалаа. Ород Алеша Димов, буряад Сидор Харлов гэгшэд хэшээлэйнгээ һүүлдэ намайе ород хэлэндэ һургаа юм,—гэжэ Дабаа Тогоо омогорхон хөөрэнэ.—Хахад жэл болоод байхада, инженер-барилгашанай диплом абажа, түрэл Монголоо бусахаяа байнаб. Тиихэдээ һаруул шэнэ гэр байрануудые бодхоохобди. Совет барилгашадай түрүү дүй дүршэл бодото ажал дээрэ хэрэглэхэбди... Зүгөөр даа!

Багшанарай училищиин һүүлэй курсда һуража байгаа Надя Батоева, Женя Олзоева, Агаша Ангархаева гэгшэд һаяхан лэ нютагаа ошожо ерээд байгаа һэн.

Иигэжэ һаяшаг студентнэртэй уулзажа ерэһэн байгаабди. Тэдэнэр ехэ жаргалтай, элбэг зугаатай хүнүүд. Тэдэнэр арадайнгаа аша туһада алба хэхын түлөө бүри абьяастай һайнаар һуралсаг лэ!

В. Петонов.

Буряадай хүдөө ажахын институтда арба гаран яһатан һурадаг юм. Зураг дээрэ: студентнэр (зүүн гарһаа) буряад Цырен-Жап Чимнтов, ород Нина Гамолнна, монгол Мангал-Сүрэн-Бадарч, буряад Владимир Можаров, ород Людмила Асеева, тува Дава Болот-оол, буряад Клавдия Морохоева гэгшэд.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Эбтэй, эмхитэй групп[а]

Улаан-Үдэ хотымнай гудамжануудай нэгэн Ранжуровай үйлсэ. Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай хүшөө. Үглөөнэй найман час. Эдир залуу хүбүүд, басагад багшанарай дээдэ һургуулиин үндэр сагаан ордон руу лекцидээ гүйлдэн оронод.

Уужам һаруул аудитори. Эндэ түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй 3-дахи курсын 22-дохи группынхид хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат, багша Дашанима Доржиевич Доржиевай хэшээл һонирхон шагнажа һуунад. Столнуудай саагуур жэрылдэжэ һууһан хүбүүд, басагад ехэл сүлөөгүй бэшэнэд, гансал саарһанай һаршаганаан, гуурһанай хахинаан дуулдана.

Энэ группа (старостань Мария Цыдыпова, комсоргонь Дора Тарасова, профоргонь Елизавета Очирова) Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай эгээл эдэбхитэй, эбтэй группануудай нэгэн. 1960 ондо буряад ороной хүдөө нютагуудһаа сугларһан хүбүүд, басагад хамта һуража эхилээ бэлэй. Уданшьегүй һуралсал, ниитын хүдэлмэри болон хамтын байра тэдэниие танилсуулан дүтэ болгоо һэн.

22-дохи группаархин хэлсэһэндээл хүрэдэг. 1962 оной хабар болоһон уран һайханай харалта дээрэ тэрэ группа институт соогоо 1-дэхи һуури эзэлээ һэн. Залуу поэт Лопсон Тапхаевай зохёон табиһан «Залуу наһан» гэжэ литературна уран һайханай монтажые зал соо һууһан хүнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа һэн. Клара Цырендашиева Евдокия Хамаганова хоёрой гүйсэдхэһэн энэдхэг арадай хатар, бүлэг басагадай наадаһан «Оёлто» гэжэ буряад хатар, мүн арадай дуунууд, уран гоё шүлэгүүд харагшадай сэдьхэлые булягаа бэлэй. Владимир Тулаев шог зугаа дэлгэжэ, баранние энеэлгээ һэн.

22-дохи группада эдэбхитэд олон. Жэшээнь, Даша Башинов факультедэйнгээ партийна бюрогой гэшүүн, буряад отделениин комсорг. Эмхидхэлэй, ниитын ажалда Даша Башинов заатагүй хабаададаг. Үнгэрэгшэ зун Владимир Цыбжитов Даша Башинов хоёр Яруунын аймагай Нарһатын совхоздо үбһэ хуряалгын халуун үе соо эршэмтэйгээр ажаллаа. Ажал хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандажа, 300 центнер үбһэ бэлдэһэнэйнгээ түлөө эдэ хоёрой нэрэ республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ һэн. Мүн Мария Цыдыпова, Дора Тарасова, Нора Коняева, Вика Манжиханова болон Владимир Тулаев гэгшэд Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлжэ, баясхаланда хүртөө.

Эдэ нүхэд гансал эдэ хэрэгүүдээрээ факультет соогоо эдэбхитэй студентнэр гэжэ тоологдоо бэшэ. Гол хэрэгынь—һуралсал ха юм.

Багша... Эдир багаһаамнай эхилжэ, эрдэм ухаа бидэндэ заадаг энэ хүн тухай зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй хэлэжэ болохо аал? Иимэ һайхан мэргэжэлтэй болохые хүсэһэн залуушуул олон. 22-дохи группада арбадахи класс дүүргээд, хэдэн жэлдэ хүдэлөөгүй хүн үгы. Жэшээнь, Цырма Ачитуева, Мария Цыдыпова, Евгения Гыденова, Нора Коняева, Дора Тарасова, Цыбигмит Бадмаржиева, Клара Цырендашиева гэгшэд педучилищи дүүргээд, хэдэн жэлдэ багшалһан юм. Багшын ажалай хэды харюусалгатайшье, хүндэшье байһые мэдэрһэн эдэ нүхэд ном һуралсалдаашье бэрхэнүүд, ходоодоо магтаалтай.

Группын гэшүүд Клара Цырендашиева институдайнтаа ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн, ниитын ажалда эдэбхитэй оролсодог. Нора Коняева — факультедэй ВЛКСМ-эй бюрогой гэшүүн; Цыбигмит Бадмаржиева — профбюрогой гэшүүн, Лопсон Тапхаев—факультедэй «Эрдэм» гэжэ ханын газетын редколлегиин [...]

Нээрээшье группа соогоо эмхиин түлөө бултанайл [...] хэрэгшье урагшатай бшуу. [...] шээр Ольга Бороева Евдокия [Хама]ганова хоёр ород хэлээр [...]даг байгаа. Тиихэдэнь бү[...] пань туһалжа, лекцинүүд[...] дэ диктант, изложенинүүды[...] лэгшэ һэн. Мүнөө энэ ажал[...] дүнгүүд харагдажа эхилээ. [...]ма Доржиевич иигэжэ [...] «Би энэ группада 1960 он[...] заажа байнаб. Иимэ эбтэй [...] хараһанаа һананагүйб. 19[...] хабар Советскэ районой Д[...] гада энэ группын концерт [...] ошоходоо би ябалсаа һэм. [...] эмхитэй байһандань баясаа [...]

«Ямар нэгэн хүндэшэг х[...] рахада, 22-дохи группада [...] да болохол байха, найдалтай [...] шэл даа»,—гэжэ факультет[...] Морхос Петрович Хабаев [...] рэнэ бэшэ.

Иимэ магтаалтай 22-дох[и] [груп]пынхид үшөө саашадаа эм[...] һуралсалдаашье түрүү, [...] урда ябажа, шадабари, эрд[...] сорол ехэтэй багшанар бол[...]

Г. Даш[...]

ХИЛЫН САДАНАҺАА

Һаналаа бүхөөр нэгэдэлгэ

ГАВАНА, ноябриин 15. (ТАСС). «Мундо» газетэ «Куба СССР хоёрой һаналаа нэгэдэлгэ» гэһэн гаршагтайгаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоянай Гаванын университедтэ хэлэһэн үгэдэнь зорюулһан түрүү бэшэг ноябриин 14-дэ толилбо. А. И. Микоянай эли тодоор хэлэһэн үгые «СССР Куба хоёрой һанал нэгэн байһаниие гэршэлнэ» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Карибска далай шадар эб найрамдал тогтоохо программа болоһон Фидель Кастрын дурадхаһан табан пунктые Советскэ Союз дэмжэнэ гэжэ А. И. Микоянай мэдүүлһые тэмдэглээд, «эб найрамдал хадаа Кубын болон совет арадуудай эгээ түрүүшын хүсэл эрмэлзэл болоно» гэжэ газетэ бэшэнэ. Энэ һайн һайхан зорилго Куба Советскэ Союз хоёрой һаналаа бүхөөр нэгэдэһэн ябадалаар хангагдаха. «Империалистнуудай зоргоороо боложо байдаг саг үнгэрөө» гэжэ А. И. Микоянай хэлэһэн үгые эб найрамдалай дайсад мартаха ёһогүй,—гэжэ «Мундо» газетэ бэшэнэ.

ОАР-ай президентствын соведэй заседани

КАИР, ноябриин 15. (ТАСС). ОАР-ай президентствын соведэй ээлжээтэ заседани үсэгэлдэр болобо.

Энэ заседани дээрэ Йемендэхи байдал тухай хэлсэгдэбэ гэжэ мүнөөдэрэй хэблэл мэдээсэнэ. Политическэ үзэлөөрөө ОАР-та ерэһэн Иорданиин гурбан лётчигуудта: Сахль Мухаммед Хамзала—авиациин полковник, Таксин Фаут Саимда—авиациин капитан болон Харби Ареф Сандугта[...]циин капитан нэрэ з[...]гоод, ОАР-ай агаарай [...] хүсэнүүдтэ оруулха[...] ОАР-ай президентын [...] шиидхэбэ. ОАР-ай пр[езиден]ствын соведэй заседа[ни дээрэ] мүн ОАР-ай гадаадын [...]даа наймаанай асуу[...] Асуанай үндэр хаалт[ын ба]рилгын хүдэлмэриин я[...]хай болон бусад асуу[...] хэлсэгдэбэ.

Түрүүлжэ ябагшад

УЛААН-БААТАР, ноябриин 14. (ТАСС). Социалис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшад Монголой Арадай Республикада социализм байгуулха хэрэгтэ угаа ехээр хубитаяа оруулна.

Монцамэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ республика дотор социалис ажалай 501 бригада, энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан 2593 коллективүүд бии болонхой.

Социалис ажалай түлөө хүдэлөөндэ МНР-эй 40 мянган хүн хабаадалсана. Тэдэнэй дунда элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд бии: хүдэлмэришэд, малшад, тарияашад, инженернүүд, технигүүд...

Тэдэнэр олон тоото уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулна. Тэдэнииень үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлһэн, продукциин өөрынь үнэ сэн нилээд хямдарһан байна.

Хэрбээ 1960 ондо ороной ажахын бүхы һалбаринуудта уралан нарижуулгын 1115 дурадхалнууд оруулагдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ иимэ дурадхалнуудай тоо 2300 болоо, тэдэнэй 1800-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнхэй.

„Америкын сэрэгүүд Пуэрто-Рик[ын] газар дээрэһээ һэегүй арилаг[...]

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 15. (ТАСС). Университедэй федераци үсэгэлдэр Форт-Бругай үүдэндэ олон часай жагсаал хэжэ, Пуэрто-Рикын бэеэ даанги байдалые хамгаалжа байһанаа мэдүүлбэ гэжэ Сан-Хуанһаа (Пуэрто-Рико) мэдээсэнэ. Тэрэ жагсаалда хабаадагшад США-гай сэрэгэй Пуэрто-Рикын газар дээрэ байдагые буруушааба. Пуэрто-Рикын хүн зонууд студентнүүдтэй нэгэдэн ябалсаба. Жагсаалда хабаадагшад: «Эхэ ороноо хамгаалжа шадаагүй һаа, үхөө һаа[...]рэ», «Янкинууд арила[...] оромнай мандаг», «А[мерикын] сэрэгүүд Пуэрто-Рик[ын газар] дээрэһээ һэегүй арил[...] плакадуудые абажа [...]

Жагсаалда хабаа[...] эсэргүүгээр онсо хэ[...] абтаба. Жадаяа сэх[...] вольвернүүдээ барин[...]дууд болон офицерн[...]тын үүдэнэй хажууд[...]шоод байба. Тиибэш[...]гүүдэй болон жагса[...]баадагшадай хоорон[...]даан болобогүй.

Арадай талада оролго

ХАНОЙ, ноябриин 15. (ТАСС). Нго Динь-Дьемэй армиин олон солдадууд өөрынгөө ороной хүнүүдые алаха хюдахаһаа арсаад, эсэргүүсэгшэ хүсэнүүдэй талада ороно гэжэ Урда Вьетнамай патриодуудай «Сүлөөрэлгэ» гэһэн информационно агентство мэдээсэнэ.

Тхуа-Тхинь гэжэ провинцида Нго Динь-Дьемэй сэрэгэй батальон тарияашадые хэһээн зобоохо сэрэгэй ябуулгаһаа арсаба гэжэ тэрэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Бан-че провинцида харуулда байһан солдадууд командирнуудаа хюдажархёод, буу зэбсэгээ абаад, джунгли руу ябашоо.

Сог-Чангда хоёр солдат арадай талада ороо. Тэдэнэр Нго Динь-Дьемэй армиин капитан лейтенант хоёрые буудажа алаад, партизануудта арилшоо.

Йемендэхи байлдаанууд

КАИР, ноябриин 15. (ТАСС). «Аль-Ахрам» газетын корреспондентын Йеменһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, унагаагдаһан Йеменэй хаанииe дэмжэдэг хүсэнүүд Сарвын райондо (Саадһаа зүүлжээ) үсэгэлдэр хэдэн дахин доботол[...] тиибэшье нилээд ол[...]дынь алуулаад, гэдэр[...] дашоо.

Редакторай орлог[шо] М. Н. Н[...]

Советскэ Союз Индидэ техническэ туһаламжа үзүүлнэ

ДЕЛИ, ноябриин 14. (ТАСС). СССР-һээ үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдые, транспортна, геофизическэ, сейсмическэ болон лабораторно түхеэрэлгэ Индидэ үгэхэ тухай контракт эндэ баталагдаба. Нефть, гааз бэдэрхэ, үйлэдбэрилэн абаха хүдэлмэридэнь Индидэ техническэ туһаламжа үзүүлхэ тухай СССР Инди хоёрой хоорондо 1960 оной июниин 16-да баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр энэ контракт баталагдаба.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, советскэ түхеэрэлгэнүүд энэ жэлэй декабрь һараһаа эльгээгдэжэ эхилхэ.

Америкын сэрэгэй самолёдууд Саудовска Аравида ерэбэ

ЛОНДОН, ноябриин 15. (ТАСС). Америкын агаарай хүсэнүүдэй «Сейбр—Ф100» гэһэн зургаан абяанһаа түргэн ниидэдэг самолёдууд үсэгэлдэр Саудовска Аравида ниидэжэ ерэбэ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Эр-Риядаһаа мэдээсэбэ.

«Эр-Риядада байдаг Америкын агаарай сэрэгэй түлөөлэгшэ хэлэхэдээ, эдэ самолёдууд ФРГ-һээ Турцяар дамжан «юрэ айлшаар ерэбэ, Саудовска Аравида хэдэн үдэр соо байха юм» гэжэ тайлбарилба.

Манай адрес, телефону[д]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 28.
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор[а] [...] ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и пр[...] — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства [...] промышленности, транспорта, информации — 35-14, [...] литературы и искусства — 34-05, писем и рабселькоров [...] отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалтерия [...] Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...] Бурятской АССР.
Н00609. Зак. № [...]